Ազգ
Azg
armenian daily
11 ԱՊՐԻԼ 1996 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 68 (1074)

Իրանը եւ Թուրքիան չորսական դիվանագետներ են վտարում

ԹԵՀՐԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՏ-AFP: Չորեքշաբթի օրը Իրանը պահանջել է, որ իր երկիրը լքեն Թուրքիայի դեսպանատան չորս քաղաքական կցորդները, որոնց նա նախօրեին մեղադրել էր լրտեսական գործունեության մեջ: Ռուսման մասին հայտնվել է մի քանի ժամ անց այն բանից, երբ Անկարան հայտնել էր, որ չորս իրանցի դիվանագետներ պետք է լքեն Թուրքիան նույնպիսի մեղադրանքի պատճառով:

Թուրք դիվանագետների անուններն են. Հալիլի Օլմազ, Կադիրի Կան, Էրոլ Քոզուկլու եւ Ալի Հուսեյն Հաքան Կարակայ:

Նրանք նաեւ հանդիսանում էին դիվանագիտական խորհրդականներ Իրանի Արեւմտյան Ադրբեջան նահանգում: Իրանը հայտնել է, որ ձերբակալել է Թուրքիայի մի խումբ քաղաքացիների, որոնք նշված դիվանագետների ղեկավարությամբ լրտեսական գործունեություն էին իրականացնում Իրանում:

Երկու երկրների հարաբերությունների սառեցումը սկսվեց անցյալ ամիս, երբ Թուրքիան հայտարարեց, որ Իրանում վարժված «Հեզբոլլահ» ծայրահեղական խմբի անդամներն սպանել են երկու թուրք լրագրողի:

ԱՄՆ

Հայկական ազգային խորհուրդի հանդիպումը ամերիկացի սենատորներու հետ

Բոստոնի ՈԱԿ գրասենյակից ստացել ենք հետեւյալ հաղորդագրությունը.

Նորակազմ Հայկական ազգային խորհուրդի (Armenian National Alliance) ներկայացուցիչները, ղեկավարութեամբ խորհուրդի համաամերիկեան նախագահ Ռուբէն Թերզեանի, վերջերս յաջող հանդիպում մը ունեցան Ամերիկայի Սենատի փոխադասնութեանց նախագահ Թոմ Դաշլի (Դեմոկրատ, Հարաւային Դակոտայի նահանգ) եւ սենատոր Ռոն Ուայդընի (Դեմոկրատ, Օրեգոն նահանգ) հետ:

Խորհուրդի անդամները, որոնց շարքին էին Երուանդ Ազատեանն ու Մարօ Պետրոսեանը, Ամերիկայի օրէնսդիրներուն հետ զրուցեցին ամերիկահայ գաղութը հետաքրքրող հարցերու, մասնաւորապէս Հայաստանին նիւթական օժանդակութեան, «Մարդասիրական նրբանցք» համաձեռ ծնունդի եւ որքական շրջափակման վերացման մասին:

Խորհուրդի անդամները ամերիկացի սենատորներուն տեղեկացուցին նաեւ Ղարաբաղի այժմու «ոչ պատերազմ եւ ոչ խաղաղութիւն» կացութեան մասին եւ մղեցին զիրենք պաշտպանելու Ղարաբաղի ինքնորոշման իրաւունքը, Հայաստանի հետ բնական սահմանակից ըլլալու գաղափարը եւ ղարաբաղցիներու կեանքի ապահովումը: Սենատորներէն խնդրուեցաւ նաեւ, որ գործունեայ դեր ստանձնեն ամերիկեան կառավարութեան մօտ եւ արգելք հանդիսանան, որ որեւէ կողմ իր տեսակէտը պարտադրէ Ղարաբաղի ժողովուրդին:

Վերջաւորութեան, խորհուրդի անդամները իրենց շնորհակալութիւնները յայտնեցին սենատորներուն համակրութեան եւ զոհողութեան համար եւ յայտնեցին իրենց պատրաստակամութիւնը միասնական աշխատանքի յաջողութեան ի նպաստ:

Յիշեցնենք, որ Հայկական ազգային խորհուրդը կազմուած է վերջերս, 1996 թ. Յունուարին, եւ կը փոխարինէ նախապէս գործող ՌԱԿ Մարդու իրաւանց խորհուրդին: Անիկա այժմ լի կրեր կուսակցական բնոյթ եւ անոր անդամակցութիւնը բաց է բոլոր անոնց համար, որոնք կուզեն քաղաքական աշխատանքով նպաստել Հայ դատի, Հայաստանի եւ Արցախի հիմնախնդիրներու լուծման համար: Խորհուրդը փետրուարին կազմակերպեր էր Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանի այցն ու հանդիպումները Չիկագոյի եւ Դիթրոյթի մէջ:

Հրանտ Բագրատյանը այսօր մեկնում է Մոսկվա

Ինչպես հայտնի դարձավ ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, ապրիլի 12-ին Մոսկվայում գումարվելու է ԱՊՀ անդամ-երկրների կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստը: Այդ նիստին մասնակցելու համար այսօր Մոսկվա կմեկնի նաեւ Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը:

Ազգային տուրքի մարաթոնը շարունակվում է

Ազգային տուրքի մարաթոնի արգասիկյան մեկնարկից հետո մարտի 24-ից մինչեւ ապրիլի 7-ը Հայաստանի տարբեր հաստատություններում կազմակերպվել են միջոցառումներ, այդ թվում Երեւանի Արաբկիրի շրջանի հայորդյաց տներում, Դավիթաշեն թաղամասի 196-րդ դպրոցի բակում, Երեւանի պետական համալսարանում, Հայ առաքելական եկեղեցու Արարատյան թեմի առաջնորդարանում եւ այլուր:

Նախատեսվում են նաեւ համերգներ, որոնց տոմսերի վաճառքից գոյացած գումարի մի մասը կհատկացվի հիմնադրամին:

Ինչպես հայտնեցին «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր վարչությունից, այդպիսի մտադրություն ունեն Սոֆի Դեւոյանի «Պարի եւ հոգու թատրոնը» եւ այլումինի գործարանի մշակույթի տան պարի խումբը:

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

«32-րդ օր» ծրագրով Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վավերական պատասխանները թուրք լրագրողին

Երեքշաբթի, ապրիլի 8-ի երեկոյան, թուրքական SHAW/TV հեռուստաընկերությունից հեռարձակվել է, ինչպես մեր թերթին տեղեկացնում է Պոլսում հրատարակվող «Ժամանակ» օրաթերթը, թուրք հայտնի լրագրող Մեհմեդ Ալի Բիրանդի «32-րդ օր» ծրագրի հերթական թողարկումը, որն այս անգամ նվիրված էր Թուրքիա-Հայաստան հարաբերություններին, դրանց վերջին զարգացումներին:

Հաղորդման սկզբում, Հայաստանից բերելով տեսարանների ցուցադրության առթիվ, Բիրանդը պատմել է, թե հայերն ունեն միայն մի թշնամի՝ թուրքը, եւ իրենց կարծիքով այն պարտադրվում է պատմության կողմից: Այնուհետեւ նա նշել է, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հետեւանքով, Հայաստանն անկախանալուց հետո ենթարկվել է կրկնակի շրջափակումների. Ադրբեջանի ու Թուրքիայի կողմից: Բիրանդը շեշտել է, որ այդ շրջափակումների հետեւանքներից զերծ մնալու ձգտումը զսպելու համար Երեւանը մերձեցում է արձանագրել Մոսկվային եւ համաձայնվել է իր տարածքում ռուսական զորքի տեղակայմանը: Այդ մերձեցումը մի շարք առավելություններ է ստեղծել Հայաստանի համար, երկիրն սկսել է ջերմանալ եւ արագ շարժվել առաջ իր առաջընթացությունը: Թուրք լրագրողը, որպես իր ասածի ապացույց, հեռուստադիտողներին է ներկայացրել Երեւանի շուկաներից տեսարաններ, հայտարարելով, որ բառացիորեն 2 տարի առաջ վա իր այցելության, առատությունն ակներեւ է երկրում: Անդրադարձել է նաեւ Հայաստանի իշխանությունների կիրառած բարեփոխումներին, մասնավորապես հողի սեփականաշնորհմանը, որի շնորհիվ, ասել է, երկրում հաղթահարված է սովը: Նա նշել է նաեւ, որ Երեւանի շուկաներում առատորեն վաճառվում են թուրքական ապրանքները, որոնք տեղ են հասնում ոչ թե ուղիղ, այլ Վրաստանի կամ Իրանի վրայով, մեծ շահեր ապահովելով ոչ թուրք առեւտրականներին:

Մեհմեդ Ալի Բիրանդը ներկայացրել է Թուրքիա-Հայաստան սահմանային դռան բացման մասին Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազի դիրքորոշումները: Այս առթիվ նա շահեկան տեսակցություն է ունեցել նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի հետ: Վերջինս հայտնել է, որ աշխարհին բացվելու Հայաստանի համար ամենակարեւոր ճանապարհը Թուրքիան է: Նա ասել է, որ թեեւ Հայաստանն իր առօրյա խնդիրները հեշտությամբ է ապահովում Վրաստանի, Իրանի, Ռուսաստանի վրայով, սակայն բնականաբար ցանկալի է ցամաքային սահմանի բացումը երկու երկրների միջեւ: Հայաստանի նախագահի համաձայն, ինչպես վկայում է «Ժամանակը», սահմանային դռան բացումը Հայաստանի շահերի տեսակետից կարող է ավելի կարեւոր լինել, սակայն անվիճելի ճշմարտություն է, որ երկու կողմերն էլ կարող են օգտվել այս հեռ ապահովել սահմանի բացումից:

Այնուհետեւ թուրք լրագրողը ՀՀ նախագահին հարց է տվել, թե Հայաստանի Սահմանադրության մեջ հայոց ցեղասպանության «դեպքերին» տեղ չտալը, ինչպես նաեւ ՀՅԴ-ի գործունեության կասեցումը կարելի՞ է մեկնաբանել որպես Թուրքիայի նկատմամբ դրական քայլ, որին Լ. Տեր-Պետրոսյանը տվել է հետեւյալ պատասխանները, որոնք սեփական տեսակետից արտահայտելով երեկ մեզ տրամադրեց ՀՀ մամուլի ծառայությունը մեր խնդրանքով, հանի որ այնքան էլ մեծ վստահություն չունենք թուրք լրագրողի պարկեշտության հանդեպ:

Ռուսաստանի 1-ին բանկային գրասենյակը ԱՄՆ-ում

10 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»: «Պրոմստրոյբանկը» Նյու Յորքում գրասենյակ բացելու թույլտվություն է ստացել: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո սա առաջին ռուսաստանյան դրամատունն է, որին թույլատրվել է Ամերիկայում ներկայացուցչություն ունենալ: Ժնեւում, Լոնդոնում եւ Ֆրանկֆուրտում գրասենյակներ ունեցող «Պրոմստրոյբանկը» 94 թվականից ձգտում էր ԱՄՆ-ում ներկայացուցչություն ունենալու իրավունք ձեռք բերել:

Պակիստանը Ադրբեջանին մեկ միլիոն դոլլար նվիրեց

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՏ-AFP: Պակիստանի վարչապետ Բենազիր Բհուտոն հայտարարել է, որ մեկ միլիոն դոլլար է նվիրաբերում Ադրբեջանին, որպես օգնություն «հայկական ագրեսիայից» տուժած փախստականներին: Այցով այստեղ գտնվող Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը եւ Բհուտոն հայտարարել են, որ պատրաստվում են միմյանց դիրքորոշումը, համապատասխանաբար, Քաշմիրի եւ Լեռնային Ղարաբաղի

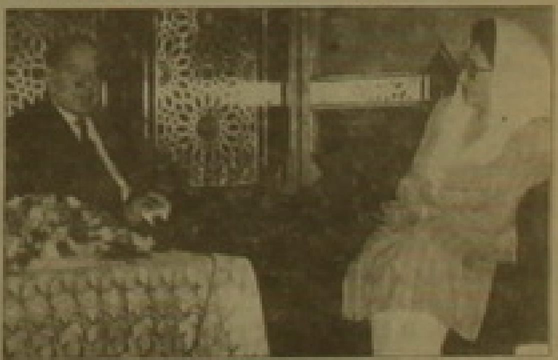

հարցերում: Այցի արդյունքում ստորագրվել են ութ երկկողմ համաձայնագրեր: Մասնավորապես, Ադրբեջանը Պակիստանից գնել է շաքարի մի գործարան: Կողմերը նախատեսում են համագործակցել նաեւ նավթի, էներգետիկայի, բանկային գործի եւ այլ ոլորտներում:

Դիվերսանտների կենտրոն Բաքվի մերձակայքում

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հավաստի աղբյուրներից հայտնի դարձավ, որ վերջերս Ֆիզուլու տեղամասում սահմանն անցել է ադրբեջանական բանակի մի փախստական-զինվոր՝ 22-ամյա Իսմայիլ Ջաբրայիլովը, որ ծառայել է թիվ 981 զորամասում: Նրա խոսքերով, ի թիվս այլ զինծառայողների, որոնց հավաքագրել են թուրք էմիսարները Ադրբեջանի բարձրագույն զինվորական հրամանատարության ներկայացուցիչների հետ, մերձծովյան գոտում նա ուղարկվել է Բաքվին մոտակա Նասոսնայա կայան: Ջաբրայիլովը հաղորդել է, որ նա պատրաստվել էր ծառայության անցնել այնտեղ գործող դիվերսանտների պատրաստման կենտրոնում, այդ թվում հավաքագրված չեչենական եւ աֆղանական զինյալների կողմից: Մոտ 30 մարդուց կազմված հատուկ խմբի պատրաստմամբ զբաղվել են հրահանգիչներ Թուրքիայից: Փախստական-զինվորի վկայությամբ, հատուկ նշանակության խմբին ծրագրվել է ուղարկել Ռուսաստան՝ նախագահական ընտրությունների շեմին այստեղ իրադրության ապակայունացման նպատակով ահաբեկչական գործողություններ կատարելու համար: Ինչպես ասել է Ջաբրայիլովը, զոհվելու հավանականությունն ստիպել է նրան փախչել Նասոսնայայից եւ վերադառնալ իր զորամասը: Սակայն հրամանատարության սպառնալիքները դասալքության համար նրան՝ տրիբունալի դատին հանձնելու, ստիպել են զնալ հուսահատական քայլի եւ կտրել անցնել առաջնագծի գիծը:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները գոհ չեն բանակցությունների ընթացքից

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախօրյակին, երեկոյան, կարճատեւ աշխատանքային այցով Երեւան ժամանած ՌԴ նախագահի Լեռնային Ղարաբաղի առնչությամբ բանակցությունների գծով հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը հանդիպում ունեցավ ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ:

Զրույցին մասնակցել են նաեւ ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարար Արկադի Ղուկասյանը, պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանը եւ այլ պաշտոնական անձինք:

Հանդիպումից հետո Վ. Կազիմիրովը զանգվածային լրատվության միջոցների համար հանդես եկավ հայտարարությամբ: Բաժու, Ստեփանակերտ եւ Երեւան իր ներկայացուցչության նպատակի վերաբերյալ, որը, ինչպես նա ասաց, կապված է զինված հակամարտության դադարեցման մասին համաձայնագրի նախագծի համաձայնեցման ուղղությամբ աշխատանքի շարունակման հետ: Կազիմիրովի խոսքերով, ուղեւորության առիթը նաեւ Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահության ժամկետայնությունն էր բանակցային գործընթացի անբավարար ընթացքից: Համանախագահները, նշեց ռուս դիվանագետը, գտնում են, որ հակամարտ կողմերը այն ճկունությունը չեն ցուցաբերում, որ նրանցից սպասվում էր համաձայնության հասնելու համար: «Մենք ափսոսում ենք, որ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահին բանակցային գործընթացի կարգության մասին», ասաց ռուս դիվանագետը: Վ. Կազիմիրովը հայտնեց նաեւ, որ հաջորդ շաբաթ Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահները կրկին կհանդիպեն ԱՄՆ-ի Անվտանգության խորհրդում 1993 թ. բանաձեւին համապատասխան: Խոսելով ԼՂՀ ղեկավարության հետ իր հանդիպման մասին, Վ. Կազիմիրովը ընդգծեց, որ այն առավել ակտիվ աշխատանքի շարունակություն էր, այս դեպքում ռուսական միջնորդության, ինչպես նաեւ ԼՂՀ առնչությամբ Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահների ջանքերի հետ կապված խնդիրների ներկայացնելը էր:

Ապրիլի 10-ին Վլադիմիր Կազիմիրովը Ստեփանակերտից ժամանեց Երեւան, որտեղ երկրորդ կեսին նրան ընդունեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Ինչպես հայտնեցին նախագահի մամուլի ծառայությունից, հանդիպման ընթացքում քննարկվել են ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցեր: Հանդիպմանը ներկա են եղել Վահան Փափազյանը, Վարդան Օսկանյանը, ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուրնովը:

digitised by A.R.A.R.@

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

«32-րդ օր» ծրագրով Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պատասխանները թուրք լրագրողին

Սկիզբը էջ 1

– Արդյո՞ք ցեղասպանության՝ Սահմանադրության մեջ չընդգրկելը ժեստ չէր Թուրքիայի ուղղությամբ կամ ընդդիմությանը պատժելու միջոց:

– Մենք ոչ ժեստ ենք անում, ոչ էլ առանց պատճառի ընդդիմությանը պատժելու մտադրություն ունենք: Բացարձակապես: Եթե մենք չընդգրկեցինք ցեղասպանությունը մեր Սահմանադրության մեջ, դա չի նշանակում, որ մենք ցեղասպանությունը չենք ճանաչում: Դուք մեր տեսակետը գիտեք այդ հարցում: Ես առանձնապես այդ տեսակետը լրիվ արտահայտել եմ ցեղասպանության 80-ամյակին նվիրված գիտական կոնֆերանսում, որ տեղի ունեցավ Երեւանում, եւ ես վստահ եմ, Թուրքիայում ծանոթ են այդ ելույթին:

– Արդյո՞ք դաշնակցության արգելումը կապված չէր Թուրքիայի հետ հարաբերությունները լավացնելու ցանկության հետ:

– Նման մեկնաբանություններ ինձ ծանոթ են. ոչ միայն Թուրքիայում, այլեւ ուրիշ երկրներում եղել են նման մեկնաբանություններ: Ոչ միայն այս հարցում, այլեւ, անկեղծորեն ասած, դաշնակցության հետ ունեցած մեր այս հակասության խնդրում կան նման մեկնաբանություններ, բայց ես ուզում եմ, որ դուք հստակ իմանաք, որ մեր ներքին քաղաքականությունը երբեք չի իրականացվում արտաքին քաղաքականության նկատառումներով: Ներքին քաղաքականության մեջ առաջնորդվում ենք բացառապես մեր երկրի ներքին զարգացման տրամաբանությամբ, բացառապես: Այսինքն, արտաքին քաղաքականությունը կարող է կախված լինել ներքին քաղաքականությունից, բայց ներքին քաղաքականությունը երբեք կախված չի կարող լինել արտաքինից: Սրանք մեզ համար շատ հստակ են: Եթե մենք անում ենք ինչ-որ բան, կարող է դա ինչ-որ մեկին ձեռնտու լինել, բայց մենք դա անում ենք ոչ այն պատճառով, որ ինչ-որ մեկին դուր գանք, ժեստի հանգամանքը բացառված է: Իսկ ինչո՞ւ ցեղասպանությունը տեղ չգտավ Սահմանադրության մեջ: Սա շատ սկզբունքային հարց էր մեզ համար, որովհետեւ մենք գտնում ենք, որ ցեղասպանությունը քաղաքականություն է, իսկ սահմանադրությունը իրավաբանություն: Այս 2 հարցերը իրար չպետք է խառնվեն ոչ միայն այս հարցում: Բոլոր հարցերում էլ մենք աշխատել ենք, որպեսզի մեր Սահմանադրության մեջ որեւէ քաղաքական էլեմենտ չարձանագրվեր: Սա էր մեր հիմնական արգումենտը:

Մենք, սա նորից կլիներ ժեստ, իսկ այս հարցում մենք ժեստերով առաջնորդվելու իրավունք չունենք: Գտնում ենք, որ Սահմանադրությունը մնայուն, ոչ թե ժամանակավոր փաստաթուղթ է, որը կարող է դառնալ սպեկուլյացիայի առարկա: Ընդհակառակը, ես կարող եմ ասել, մենք գիտակցաբար գնացինք այն բանին, որ սահմանադրության պատճառով կորցրեցինք շատ ձայներ: Մենք կարող էինք Սահմանադրության մեջ մի քանի այդպիսի պոպուլիստական դրույթներ մտցնել, այսօր շահել ընտրողների համակրանքը, բայց հետագայում մեր պետության համար ստեղծել լրացուցիչ բարդություններ: Եթե մենք էգոիստական մոտեցում հանդես բերեինք, դժվար չէր:

Այնուհետեւ, ՀՀ նախագահը հաստատել է այն տեղեկությունը, ինչպես գրում է «Ժամանակը», թե մեկ անգամ Փարիզում առանց որեւիցե օրակարգի, կարծիքի փոխանակման կարգով հանդիպում է ունեցել ՄՀՓ կուսակցության Ալփասլան Թյուրքեշի հետ:

Հաղորդման վերջին մասում Ալի Բիրանդը խոսեցրել է նաեւ վարչապետ Յըլմազին, որ Հայաստանի հետ սահմանի բացման կապակցությամբ ասել է, թե այն կարելի է բացել, եթե սկզբունքային համաձայնություն կնքվի Երեւանի եւ Բաքվի միջեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար: Նա մասնավորապես նշել է, թե առանց սկզբունքային համաձայնության պետք չբացվի Թուրքիա–Հայաստան սահմանը եւ ավելացրել, որ Անկարայի այս դիրքորոշումը ադրբեջանցիների կողմից դիտվում է իբրեւ երաշխիք:

Հաղորդման ավարտին Ալի Բիրանդը հայտարարել է, թե որեւէ թուրք լրագրողի չէր հաջողվել մուտք գործել Լեռնային Ղարաբաղ, սակայն իր «32-րդ օր» ծրագրի աշխատակիցներին թույլատրվել է նկարահանումներ անել այնտեղ, ինչի մասին պատմելու է առաջիկա շաբաթվա թողարկումը:

ՄՈՍԿՎԱ

Վախճանվեց հայազգի մեծ կոնստրուկտորը, որի անունը իմացանք միայն նրա մահից հետո

Մոսկվայում 78 տարեկան հասակում վախճանվեց մեծածավալ Կոլոմնայում գործող պաշտպանական մեքենաշինության կոնստրուկտորական բյուրոյի գլխավոր կոնստրուկտորի նախկին առաջին տեղակալ Անդրանիկ Տեր-Ստեփանյանը: Այդ մասին հայտնեցին Ռուսաստանի պաշտպանական արդյունաբերության պետական կոմիտեն ու ՌԴ պաշտպանության նախարարության հրթիռահրետանային գլխավոր վարչությունը:

Անդրանիկ Տեր-Ստեփանյանը ծնվել էր 1918 թվականին Սիմֆերոպոլում, ավարտել է Մոսկվայի Բաումանի անվան բարձրագույն տեխնիկական ուսումնարանը եւ 1946 թ. աշխատանքի անցել կոնստրուկտորական բյուրոյում, որ ուղի է անցել շարքային ինժեներ-կոնստրուկտորից մինչեւ գլխավոր կոնստրուկտորի առաջին տեղակալ: Նրա անվան հետ է կապված այն ամենը, ինչ Կոլոմնայի կոնստրուկտորական բյուրոյի կողմից արվել է [illegible] [illegible] ոլորտում: Դրանք են աշխարհում հայտնի «Մալյուտկա», «Շմել-Մ», «Շմել-Վ» հակատանկային հրթիռային համալիրները, «Ստրելա-2», «Ստրելա-3» զենիթային հրթիռային համալիրները, «Տոչկա», «Տոչկա-Ու» մարտավարական հրթիռային համալիրները, «Օկա» (ՍՍ-23) օպերատիվ մարտավարական հրթիռային համալիրը: Ա. Տեր-Ստեփանյանի խոր ինժեներական գիտելիքները, աշխատանքի հսկայական փորձը եւ մեծ աշխատունակությունը մշտապես օգնել են ամենաբարդ տեխնիկական խնդիրները լուծելիս, նշում է «Կրասնայա զվեզդա» թերթը: Նա արժանացել էր Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի, Լենինյան ու ԽՍՀՄ պետական մրցանակների: «Անդրանիկ Տեր-Ստեփանյանը մեր հիշողության մեջ կմնա իբրեւ ականավոր կոնստրուկտոր եւ արտադրության կազմակերպիչ, հոյակապ ու հմայիչ անձնավորություն», գրում է ՌԴ պաշտպանության նախարարության պաշտոնաթերթը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Նյութական ծանր վիճակը թույլ չի տալիս երիտասարդությանը իր մեջ կրել պետականության գաղափարը

Ինչպես տեղեկացրել էինք, Հայաստանի երիտասարդական կազմակերպությունների նորաբաց համադաշնությունը (ՀԵԿՀ) իր առաջին համաժողովից հետո հրավիրել էր մամլո ասուլիս: «Երիտասարդական ակադեմիա» կազմակերպության նախագահ Աշոտ Մխիթարյանը բազմիցս շեշտեց զանգվածային լրատվության միջոցների հետ կապի անհրաժեշտությունը: Համադաշնությունը, ի զորու չլինելով նյութական միջոցներով օժանդակել երիտասարդությանը, որպես հիմնական խնդիր ունի հանրության ուշադրությունը հրավիրել գոյություն ունեցող խնդիրներին: ՀԵԿՀ-ն որակվեց որպես հասարակական կարեւոր ինստիտուտ, որի հիմնական նպատակը երիտասարդության ընդհանուր պահանջմունքների համակարգումն է եւ երիտասարդական պետական քաղաքականության վերահսկումը: Կազմակերպության առաջնային խնդիրներից մեկը հայ երիտասարդության արժեքային կողմնորոշումները, ակնկալիքները եւ այսօրվա առաքելությունը ճշտելն է: Ինչպես հայտարարվեց, հասարակության համախմբման գործընթացն իր ազդեցությունն է ունեցել երիտասարդության վրա, որը նույնպես միավորվելու միտումներ է ցուցաբերում: «Քաղաքացիական հասարակությունը երիտասարդ սերնդի մեջ կայացած է: Միայն պետք է սպասել նրա աճին»: Անվերջանալի անցումային ժամանակաշրջանի սոցիալական դժվարությունները խոչընդոտում են արժեքների ձեւավորմանը: Նյութական վատ վիճակի պատճառով երիտասարդությունը չի կարողանում իր մեջ կրել պետականության գաղափարը: Այս բացն է, որ համադաշնությունը փորձելու է լրացնել, դիմելով զանգվածային լրատվության միջոցների օգնությանը: Ասուլիսի ընթացքում փորձ արվեց ուսուցանել լրագրողներին ինչպես դա պետք է անել, բայց դա չի խանգարի մեզ օգնել նրանց:

Համադաշնությունն իր առաջարկություններն է բերում երիտասարդության խնդիրների լուծման, նրանց զբաղվածության ապահովման համալիր ծրագիր ստեղծելու խնդրում, մի բան, որ մինչ այժմ մշակված չի եղել: Աչքաթող է արված նաեւ գյուղական երիտասարդության հարցը: Սոցիալական ոլորտում ավելի արդյունավետ գործելու համար ստեղծվելու է երիտասարդական ծրագրերի հիմնադրամ: Առողջապահության ոլորտում ծրագրերը ներկայացվեցին «Առողջ երիտասարդը վաղվա առողջ սերնդի գրավականն է» կարգախոսով: Կոնկրետ գործողությունները բացատելով՝ հայտնեցին, որ նորից կփորձեն խնդիրներին ուշադրություն հրավիրել մամուլի միջոցով: ՀԵԿՀ-ն պայքարելու է ինչպես թմրամոլության, այնպես էլ սեռական դաստիարակության [illegible] կեղծ բարեպաշտության դեմ: Հետաքրքրական է, որ խնդիրների լուծումը նրանք ուզում են սկսել մշակութային, հոգեւոր արժեքների հետ հաղորդակցումից: ՀԵԿՀ-ն հոգեբանական վերլուծությունների երիտասարդական կենտրոնի հետ մշակում է ծրագիր եւ այն գրեթե պատրաստ է:

Կրթության բնագավառում անցած մեկ աշխատանքային տարում հաջողել են կազմակերպել բազմաթիվ սեմինարներ, խորհրդակցություններ, որոնցից վերջինը նվիրված էր կրթության մասին օրենքին: Որպես ամենացավոտ հարց արձանագրվեց Հայաստանում էլիտար ազգային կրթության բացակայությունը: Դրան կոչված Երեւանի պետական, այժմ ազգային համալսարանն այդ դերն այսօր չի կատարում: Կրթության հեղինակությունը հետզհետե նվազում է, հանգեցնելով արժեքների խեղաթյուրման: Անհրաժեշտ է լուծման ուղիներ փնտրել նաեւ աշխատանքի պահպանման, մասնագիտական կողմնորոշման, ինչպես եւ մասնագիտական վերապատրաստման համար: Այս առումով ՀԵԿՀ-ն կգործի սոցիալական ապահովության նախարարության եւ մշակույթի նախարարության երիտասարդական վարչության հետ, հիմք ունենալով «Երակ» կազմակերպության մշակած նախագիծը: Մեծ ծրագրեր կան նաեւ մշակույթի ոլորտում, որտեղ հաջողությունը պայմանավորված կլինի հենց մշակույթ ստեղծելով: Կան միջազգային կապերի հաստատման, ազգահայրենասիրական դաստիարակության, մարզական զարգացման ծրագրեր: Համադաշնությունը կօժանդակի այս տարի Հայաստանում կայանալիք սկաուտական միջազգային հավաքին: Պետք է վերադարձնել նաեւ ուսանողական երիտասարդական ճամբարները:

Քաղաքականության ասպարեզում երիտասարդությունը չափազանց պասիվ է, որ խոսում է քաղաքական կողմնորոշումների բացակայության մասին: «Պետք է արթնացնել սոցիալական եւ քաղաքացիական իրավունքների գիտակցումը: Ահա որտեղ պետք է փնտրել երիտասարդության ակտիվացման բանալին»:

Երբ փորձեցինք ավելի մանրամասն տեղեկանալ, թե յուրաքանչյուր ոլորտում ինչ որոշակի ծրագրեր կան, աղոտ պատասխաններ ստացվեցին: Հստակ էր միայն «Մաքուր քաղաք» նախագիծը, որը նպատակ ունի բարեկարգել Երեւանը: Այդ մասին՝ մեր վաղվա համարում: Կարծում ենք, որ մյուս ոլորտներում եւս անելիքները շուտով կհստակեցվեն: Կապրենք՝ կտեսնենք:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մայրաքաղաքում ջեռուցումը վճարված է միայն 30 տոկոսով

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՓԱՍՏ: Չնայած արդեն մեկ ամսից ավելի է, ինչ մայրաքաղաքում ավարտվել է ջեռուցման շրջանը, այնուամենայնիվ, բնակչությունը առայժմ այնքան էլ չի շտապում մուծել ջեռուցման վարձավճարները: Համաձայն Երեւանի քաղաքապետարանից ստացված տեղեկատվության, ջեռուցման դիմաց վճարումները կատարվել են ընդամենը 30–32 տոկոսով, իսկ ջեռուցման դիմաց պարտքը կազմում է մոտ 750 միլիոն դրամ:

Ի գիտություն Հայաստանի Հանրապետության կոմունիստների

Վերնիսաժում Հայաստանի Հանրապետության դրոշը վաճառվում է 6000 դրամով: Նախկին ՀՍԽՀ-ի դրոշը, որն ավելի մեծ չափեր ունի, արժե 4000 դրամ: Երեւանում Աշխատանքային կարմիր դրոշի շքանշանն արժե 75 դոլլար, ժողովուրդների բարեկամության շքանշանը՝ 65 դոլլար, Լենինի շքանշանը՝ 500-600 դոլլար, Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի ոսկե աստղը՝ 450 դոլլար, Խորհրդային Միության հերոսի շքանշանը՝ 850-1000 դոլլար: Հիմնական գնորդները տեղացի կոլեկցիոներներն են, վերավաճառողները եւ շքանշանակիրների հարազատները:

ԱՅՍՕՐ-32

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 9-րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԷԼ ԴՈՒԼԱՆԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակները ՊԱՒԷԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ արդյունաբերողները ախուժացնում են արտաքին կապերը

Եգիպտոսից Հայաստան հասնելու համար կպահանջվի 3 օր, եթե Թուրքիան բացի սահմանը

Միայն այս տարվա առաջին եռամսյակում Հայաստանի արդյունաբերությունը տվել է 13 մլրդ-ի արտադրանք, որը գրանցել է 6 տոկոսի աճ: Սակայն արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանի ասելով, անգամ այդ աճը չի գոհացնում, քանի որ հիմնականում գրանցվել է լեռնամետալուրգիական համալիրի շնորհիվ: Նախարարը նշեց, որ այժմ համակարգը գտնվում է ֆինանսական ճգնաժամի մեջ, եւ իրենք առաջնությունը տալիս են կարեւորագույն ձեռնարկություններին: Վերջին 3-4 տարվա ընթացքում նախարարությանը հաջողվել է 50 տոկոսով նորացնել շուկան, բայց եւ պահպանվել են նախկին շուկաները՝ Ռուսաստանում, Ուկրաինայում եւ Թուրքմենստանում:

Այնուհետեւ Աշոտ Սաֆարյանը ներկայացրեց Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության ապրիլի 1-5-ը Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետություն կատարած այցի արդյունքները, նշելով, որ այնտեղ մասնակցել են արդյունաբերական ապրանքների ցուցահանդեսի, հանդիպումներ են ունեցել էկոնոմիկայի եւ առեւտրի նախարարների, գործարար շրջանակների հետ: Ստորագրված պայմանագրերի ծավալը հասնում է 1 մլն դոլլարի:

Նախարարի ասելով, Եգիպտոսը Հայաստանի համար մեծ շուկա է, եւ առանձնակի հետաքրքրություն կարող են ներկայացնել հաստոցաշինական, մեքենաշինական, լեյկտրատեխնիկական արտադրանքները:

Հայ-եգիպտական կառավարական հանձնաժողովի փոխնախագահ Թեւան Տեր-Պետրոսյանը ավելացրեց, որ նորաստեղծ ՀԱԳՄ-ն Եգիպտոսում կնքեց առաջին միջազգային պայմանագիրը, որը համագործակցության նոր հնարավորություններ է բացում:

Իսկ Հայաստանը նախկին Խ. Միության տարածքում պետք է դառնա Եգիպտոսի առաջին հենարանը եւ Ռուսաստանի ու Միջին Ասիայի հետ կապող օղակը: Եթե Թուրքիայի սահմանը բացվի, ապա Եգիպտոսից Հայաստան ապրանքների փոխադրումը հնարավոր կլինի իրականացնել 3 օրվա ընթացքում:

Աշոտ Սաֆարյանն իր հերթին հայտնեց, որ կառավարությունը որոշում է կայացրել ֆինանսական աջակցություն ցույց տալ «Նաիրիտ» ԳԱՄ-ին: Նախարարն ասաց, որ «Նաիրիտը» ամենահեռանկարային ձեռնարկություններից է, եւ պետք է ամեն կերպ աջակցել ձեռնարկության զարգացմանը: Այնուհետեւ ՀԱԳՄ նախագահ Արամ Վարդանյանը ներկայացրեց իրենց կազմակերպության աշխատանքները:

Արամ Վարդանյանը մասնավորապես նշեց, որ Եգիպտոսում ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն տեղեկատվության փոխանակման մասին: Այնուհետեւ նշվեց, որ միությունը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կազմակերպած մարաթոնին է փոխանցել 1 մլն դրամ: Առաջիկայում միությունը իր գրասենյակները կբացի հանրապետության մարզերում, ինչպես նաեւ Լոս Անջելեսում: Ապրիլի 25-28-ը ՀԱԳՄ-ի պատվիրակությունը կմասնակցի Ռումինիայում կայանալիք սեւծովյան համագործակցության երկրների արդյունաբերողների հավաքին:

ՀԱՐՑ

Արմեն Զաքիկյանը հայրենիք վերադառնալու իրավունքից զրկ՞ված

Լոս Անջելեսից ծավալուն փաթեթով խմբագրություն նյութեր է ուղարկել Արմեն Զաքիկյանը: Այդ նյութերից պարզ է դառնում, որ նա հայրենիք վերադառնալու թույլտվության խնդրանքով դիմել է ՀՀ նախագահին, Ն.Ս.Օ.Ս.Տ. Գարեգին Ա-ին, ԱԺ նախագահին, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքների պաշտպանությանը հետամուտ կազմակերպություններին:

3 տարի առաջ դիմել է ՀՀ Լոս Անջելեսի գլխավոր հյուպատոս պրն Բալբուրյանին, որը բազմաթիվ դիմումներից հետո խոստացել է պատասխանել 1996 թ. հունվարին պրն Զաքիկյանի քաղաքացիության համար տրված դիմումին: Ըստ պրն Զաքիկյանի ուղարկած նյութերի, գլխավոր հյուպատոսը տվել է միայն բանավոր պատասխան, ըստ որի, «նման հարցերով զբաղվում է անձամբ ՀՀ նախագահը»: «Առանց ավելորդ համեստության հայտնում եմ Ձեզ այն մասին, որ ես Արմեն Խաչիկի Զաքիկյանս, նույնպես դնում եմ իմ թեկնածությունն այս տարվա նախագահական ընտրություններում: Այն ժողովրդավարությունը, որի համար Դուք տենչացած պայքարում եք տարիներ, պահանջում է, որպեսզի ինձ նույնպես ընձեռվի հնարավորություն մասնակցելու նախագահական ընտրություններին», գրում է պրն Զաքիկյանը Լ. Տեր-Պետրոսյանին եւ Պ. Հայրիկյանին հասցեագրված նամակում:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ պրն Զաքիկյանը բնավ անտեղյակ է, որ ՀՀ նախագահի ընտրությունների մասին ՀՀ օրենքի նախագծում, որն ընդունվել է ԱԺ-ում 1-ին ընթերցմամբ, նշված է, որ «Նախագահ կարող է ընտրվել 35 տարին լրացած, վերջին 10 տարում ՀՀ-ում մշտապես բնակվող եւ ընտրական իրավունք ունեցող յուրաքանչյուր ոք»: Ավելին: ՀՀ Սահմանադրությամբ այդ պահանջն ավելի հստակ է ձեւակերպված: «Հանրապետության նախագահ կարող է ընտրվել 35 տարին լրացած, վերջին 10 տարում ՀՀ քաղաքացի հանդիսացող, վերջին 10 տարում հանրապետությունում մշտապես բնակվող եւ ընտրական իրավունք ունեցող յուրաքանչյուր ոք»: Փաստորեն, Արմեն Զաքիկյանը նախագահական ընտրություններում իր թեկնածությունն առաջադրելու օրենքով սահմանված իրավունքներ չունի:

Սակայն հարկ ենք համարում նշել Սահմանադրության 22-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությունը, որ նույնքան հստակորեն նշված է, որ «Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի Հանրապետություն վերադառնալու իրավունք»: Եթե Սահմանադրության այս հոդվածը չի տարածվում պրն Զաքիկյանի վրա միայն նրա համար, որ վերջինս ՀՀ քաղաքացի չէ, ապա, թերեւս, իրավասու մարմինները պատասխանեն, թե ի՞նչ հիմնավորմամբ է Ա. Զաքիկյանը զրկվում հայրենիք վերադառնալու կամ ՀՀ քաղաքացիություն ստանալու իրավունքներից:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Նոր արտասահմանյան ուղեւորությունների ժամանակ ձեռք բերված անձնական ծանոթությունների հիման վրա է ստեղծվել «Ինտերկապը», որի բարեգործական շրջանակներն օր-օրի ընդլայնվում են: Դժվար է թվարկել բարեգործության բոլոր հասցեատերերին: «Ինտերկապը» դեղորայք եւ թանկարժեք սարքավորումներ է հասկացրել Վանաձորի, Գյումրիի, Նոյեմբերյանի զինվորական կայազորների հոսպիտալներին, բազմիցս օգնել զոհված եւ վիրավոր ազատամարտիկների ընտանիքներին, մանկատներին ու տարեցների վերստերաններին: Արցախում կենտրոնը բարեկամություն է հաստատել Մոնթերեյի հետ, զինվորական հոսպիտալին ու հիվանդանոցին հասկացրել դեղորայք, բժշկական սարքավորումներ, սնունդ ու հագուստ:

Ներքական օգնությունը հասցրին Հայաստան: Այն հասկացրել էին Բավարիայի Ուլմ եւ Ֆրանսիայի Ալֆորվիլ քաղաքներում Կարմիր խաչի կազմակերպությունները եւ «Հայ եմ» բարեգործական միությունը: 2 տոննա կաթի փոշին բաշխվեց Վանաձորի թիվ 11 դպրոցին եւ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին, իսկ դեղորայքն ու բժշկական սարքավորումները՝ Արցախի եւ Լոռվա մարզի բուժարաններին:

Իսկ ինչո՞վ է պայմանավորված նվրողա ուղեւորվող բեռնատարների քանակը:

Մեկ բեռնատարը տեղ հասցնելն ու Հայաստան բերելը արժե շուրջ 4000 ԱՄՆ դոլլար, ասում է Ն. Զուլոյանը, հետեւաբար, այնքան բեռնատարներ ենք տանում, որքանի համար գտնվում են հովանավորներ: Մեր գլխավոր հովանավորը շարունակելու հարցերը:

Ի դեպ, 1991 թ. երբ պատրաստվում էինք վանաձորցի երեխաներին ուղարկել Մուրադ Ռափայելյան վարժարանում սովորելու, մեզ մեծապես օգնեցին այն ժամանակ ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Արամ Մանուկյանը եւ ԳԽ նորընտիր նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, հիշում է Ն. Զուլոյանը:

Նրանց աջակցությունը եւ մենք, եւ երեխաները երախտագիտությամբ ենք հիշում:

Վաչենտոնի շրջանային դպրոցներից մեկը բարեկամական կապեր հաստատելու ցանկություն է հայտնել Վանաձորի թիվ 11 դպրոցի հետ, իսկ Կարմիր խաչը խոստացել է մայիս-հունիսին «Ինտերկապի» միջոցով նրանց ուղարկել գրենական պիտույքներ, հագուստ, սննդամթերք:

ՎԱՆԱՁՈՐ

«Ինտերկապը» ընդլայնում է բարեգործության շրջանակները

Նորիկ Զուլոյան. «Բարեգործությամբ պետք է զբաղվեն միայն նյութապես ապահովված մարդիկ»

«Ինտերկապ» բարեգործական կենտրոնի մասին Վանաձորում գիտեն բոլորը: Այն հիմնադրվել է 1990 թ. սեպտեմբերին եւ կարճ ժամանակում զգալի ճանաչում ձեռք բերել ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ արտասահմանյան բազմաթիվ երկրներում: Կենտրոնի նախագահ Նորիկ Զուլոյանը ավարտել է Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտը, եղել է Վանաձորի քաղաքտորտկոմիտեի ֆուտբոլի բաժնի վարիչ, «Կապույտ գնդակ» քաղաքային ակումբի նախագահ, «Ոսկե սափորակ» մրցանակի խաղարկության մասնակից վանաձորյան առաջին թիմի հիմնադիր, Հայաստանի առաջին տնտհաշվարկային ակումբի «Լոռիի», ապա «Սպիտակի» հիմնադիրը, նախկին ԽՍՀՄ ֆուտբոլային լիգաների վարչական խորհրդի անդամ, Եվրոպայի եւ ինտերպոտի լիազոր ներկայացուցիչ ԽՍՀՄ-ում, ապա ԱՊՀ-ում, նա նաեւ ԱՕԿ-ի անդամ է:

Այդ ամենը «Ինտերկապին» են տրամադրում եվրոպական բարեգործական կազմակերպությունները: Իսկ բեռները մեծ դժվարությամբ են հասցվում Հայաստան:

«Երբ պատրաստվում էինք առաջին ուղեւորությանը, գերատեսչական դժվարություններ ստեղծվեցին, որոնք մի կերպ կարողացանք բարի մարդկանց շնորհիվ հաղթահարել: Կուզենայի գոհունակություն հայտնել ՀՀ արտաքին եւ ներքին գործերի նախարարություններին, ոստիկանությանը, ՀՀ Ֆրանսիայի դեսպանությանը եւ բոլոր նրանց, ովքեր նպաստում են անվտանգ տեղ հասցնել բեռները: Եւ նախկինում եւ հիմա ճանապարհները անցնում են տարածաշրջանի թեժ կետերով: Փառք Աստծո, մեզ միշտ էլ օգնողներ են եղել եւ անվնաս տեղ ենք հասել»:

Անցած տարվա հուլիսին կենտրոնի հինգ բեռնատարները վերադարձան Եվրոպա կատարած տվյալ ուղեւորությունից, որի հաջողությունը եւս մեծապես կախված էր այն փաստից, որ «Ինտերկապը» Ֆրանսիայի Վալենտոնի Կարմիր խաչի շրջանային կոմիտեի պատվավոր անդամ է:

Հայաստան հասցվեց շուրջ 20 տոննա բեռ: Զգալի քանակությամբ բարձրորակ դեղորայք եւ մանկական սնունդ հասկացվեց Երեւանի «Էրեբունի», Վանաձորի, Գուգարքի, Գյումրիի, Ստեփանավանի հիվանդանոցներին: «Ինտերկապը» մարմնամարզական գործիքներ հասկացրեց Հրանտ Շահինյանի մարմնամարզության դպրոցին, անձեռնմխելիներ զինվորականներին, ուտիկանության աշխատակիցներին:

Հինգ տարի առաջ քաղաքում ստեղծվել եւ մինչեւ այժմ հաջողությամբ գործում է «Ինտերկապ» հեռուստաստուդիան, որի համար Վանաձոր են հասցվել «Անտուան» ֆիրմայի օգնությամբ ձեռք բերված սարքավորումները:

Դեղորայք, ուժեղացված սնունդ, վիտամիններ, այլ անհրաժեշտ նյութեր է հասկացվել Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեին:

Անցած տարվա նոյեմբերին «Ինտերկապի» երկու բեռնատարները

«Ավտոգենմաշ» գործարանն է (տնօրեն Հրաչիկ Ղամբարյան): Գործարանի տնօրինության հետ արդեն պայմանավորվածություն կա ստեղծել բժշկական կենտրոն, որը կունենա նաեւ դեղորայքի բաշխման կետ:

Ընդհանրապես, «Ինտերկապի» վարչական խորհրդի անդամների թիվը 32 է: Նրանք Եվրոպայի տարբեր Հյուլբերգ, Թուլուզ, Ռոմանս եւ այլ քաղաքների բարեգործական կազմակերպություններ ու անհատ բարերարներ են, որոնցից կուզենայի առանձնացնել փարիզաբնակ վանաձորցի Սամվել Չենյանին:

«Ինտերկապը» դրվատելի մեկ այլ նախաձեռնություն ցուցաբերեց դեռեւս 5 տարի առաջ, երբ վանաձորցի խաչքարագործ Սերգեյ Դանիելյանի կերտած խաչքարը հանգրվանեց Եվրոպայում: Վերջինիս 3 եւ գյումրեցի Գրիգոր Խաչատրյանի 2 խաչքարերն արդեն տեղադրվել են Եվրոպայի տարբեր քաղաքներում:

Օրերս արտասահմանյան հերթական ուղեւորությունից վերադարձավ Ն. Զուլոյանը: Հինգ տարի Վենետիկի Մուրադ Ռափայելյան վարժարանում անվճար ուսանող իննը տղաները հունիսին ավարտական դիպլոմներ կստանան: Միաժամանակ կտոնվի վարժարանի 160-ամյակը: Ուրախությամբ տեղեկացանք, որ արդեն գրեթե լուծված են նրանց հետագա ուսման անվճար

Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել ֆրանսահայ երգիչ Ժիրայր Մելքոնի հետ, որն ապրիլին բարեգործական համերգներով հանդես կգա Վանաձորում, այնտեղ գոտու մյուս քաղաքներում եւ Արցախում: Հասույթը կհասկացվի ծնողազուրկ երեխաներին:

Այս անգամ 4-5 բեռնատարներով Ֆրանսիա եւ Գերմանիա կմեկնենք մայիսին, իսկ հունիսին կմասնակցենք Մուրադ Ռափայելյան վարժարանում տեղի ունենալիք հանդիսությանը: Արդեն ճշգրտված եւ համաձայնեցված է պատվիրակության կազմը, ասում է Ն. Զուլոյանը:

Պատվիրակության կազմում է նաեւ Վանաձորի ժողովրդական երգի-պարի «Նաիրի» համույթը:

Բարի ճանապարհ «Ինտերկապին», հույս հայտնելով, որ գոնե այս տարի քաղաքային իշխանությունները տեղ կհասկացնեն միջազգային ճանաչում ձեռք բերած կազմակերպությանը, որն արդեն վեցերորդ տարին է՝ գործում է տնակներում:

Վերջում, ի լուր սեղի պես օր-օրի աճող, բայց միայն ուրիշների օգնությանը ապավինող բարեգործական հիմնադրամների ու միությունների կոչենայինք հիշել Ն. Զուլոյանի խոսքերը. «Բարեգործությամբ պետք է զբաղվեն միայն նյութապես ապահով մարդիկ»:

ՏԱԹԵՎԻԿ ՄԻԿՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ

Նվազագույն զամբյուղը աճում է արագընթաց, իսկ եկամուտները` կրիայի քայլերով

Ելույթ ունենալով Գերագույն խորհրդի արտահերթ նիստում, ՀՀ պետական բյուջեի (1995 թ.) նախագծի քննարկման ժամանակ, հանրապետության նախագահը ի լուր ամենքի հայտարարեց, որ «1994 թվին ապահովել է աշխատավարձի առաջանցիկ աճ սպառողական գների աճի նկատմամբ»: 1994 թ. նոյեմբերին կայացած այդ նիստում դարձյալ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը իր ելույթում հավաստիացրեց, որ 1995 թվականի բյուջեով միջազգային վարկերի հաշվին հանրապետությունում կբացվեն տասնյակ հազար աշխատատեղեր, կբարձրանա բնակչության կենսամակարդակը, իսկ հացի թանկացումը էական դեր չի խաղա: Չնայած բազմաթիվ հիասթափություններին, մեր ժողովուրդը նորից խոր հավատ փայփայեց պետության ղեկավարի խոսքի նկատմամբ, ժամանակին, ինչպես Գերագույն խորհրդի նիստերին, այնպես էլ հավաքների, մամուլի ասուլիսների ժամանակ նույնը կամ համարյա նույնն էր լսվում վարչապետի եւ պետական մյուս այրերի շուրթերից:

Ինչպես վկայում են ՀՀ վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության վարչության 1995 թվականի ցուցանիշները, Հայաստանում ոչ միայն նոր աշխատատեղեր չեն բացվել, այլեւ կրճատվել է ժողովրդական տնտեսության մեջ զբաղվածների թիվը, հետեւաբար եւ աճել է գործազուրկների քանակը:

Միանշանակ կարելի է ասել, որ փոփոխություններ չեն արձանագրվել ժողովրդի կենսամակարդակի բարձրացման ուղղությամբ: Ավելի շուտ դրանք եղել են, բայց ոչ բնակչության, այլ նրա մի փոքր մասի համար: Այսօր հանրահայտ է, որ հանրապետության աշխատունակ ազգաբնակչության մի զգալի մասը (հիմնականում 30-45 տարիք ունեցողները) իրենց ընտանիքների, ինչու չէ, նաեւ մոտիկ հարազատների ապրուստի միջոցները վաստակում են նախկին Խորհրդային Միության այլ հանրապետություններում եւ իհարկե, առաջին հերթին, Ռուսաստանի Դաշնությունում, իսկ արտագաղթածների թվաքանակը վաղուց արդեն անցել է 700 հազարի սահմանը: Իհարկե, իրենց հարազատներին չեն կարող մոռանալ հեռավոր արտասահմանում բնակություն հաստատած մեր հայրենակիցները, որոնք ցուցաբերում են ամեն տեսակի օգնություն (հիմնականում դրամական արտասահմանյան վալյուտայով):

Առաջին անհրաժեշտության ապրանքների գների (առաջին հերթին սննդամթերքի), ծառայությունների դիմաց սակագների օրավուր աճը ազգաբնակչությանը հասցրել է աղքատության եւ չքավորության եզրին: Մուրացկանությունը դարձել է սովորական երեւույթ:

Վերը նշված փաստերի մասին են վկայում վերջին մեկ տարում գների աճը սպառողական շուկայում, որոնք բերված են աղյուսակում:

NN Մթերքի անունը	Մեկ ամսվա անհրաժեշտ նվազագույն քանակը (կգ)	հունվ. 1994թ. Միավորի գինը (դր.)	հունվ. 1994թ. Նորմայի գինը (դր.)	հունվ. 1995թ. Միավորի գինը (դր.)	հունվ. 1995թ. Նորմայի գինը (դր.)	օգոստոս 1995 թ. Միավորի գինը (դր.)	օգոստոս 1995 թ. Նորմայի գինը (դր.)	դեկտեմբեր 1995թ. Միավորի գինը (դր.)	դեկտեմբեր 1995թ. Նորմայի գինը (դր.)
1. Հաց	10	15	15	66	660	120	1200	130	1300
2. Մակարոն	0,5	26	13	200	100	250	125	300	150
3. Ձավարեղեն	1	50	50	130	130	250	250	250	250
4. Շաքար	2	75	150	240	430	290	530	300	600
5. Ձեթ	0,5	220	110	530	265	560	280	530	265
6. Մարգարին	0,7	280	196	1000	700	1100	770	1100	770
7. Միս	5	250	1250	750	3750	1100	5500	1200	6000
8. Ձուկ	2	30	60	400	800	400	800	400	800
9. Կաթ	11	20	220	150	1650	150	1650	200	2200
10. Կարագ	0,5	270	135	1600	800	1300	650	1400	700
11. Կաթնաշոռ	0,5	54	27	540	270	540	270	1200	600
12. Թթվասեր	0,5	60	30	880	440	880	440	1200	600
13. Պանիր	1	350	350	1200	1200	1000	1000	1300	1300
14. Ձու (հատ)	20	12	240	50	1000	55	1100	45	900
15. Կարտոֆիլ	9	20	180	80	720	120	1080	130	1170
16. Բանջարեղեն	11	20	220	100	1100	100	1100	100	1100
17. Մրգեր	4	50	200	200	800	200	800	250	1000
18. Տրանսպորտ	100 երթ	5	500	5	500	30	3000	30	3000
19. Էլեկտրաէներգ.	100կվտ	1	100	8,5	850	10	1000	12	1200
20. Զանազան			60		800		800		2000
Ընդամենը			4106		17065		23345		25905
Դրամ									
Դոլար			38,7		40,0		55,0		64,0
Դոլարի կուրսը դրամով			106		426		425		405
Նվազագույն աշխատավարձը			110		375		540		540
Ծածկույթը, %			3,73		2,2		2,31		2,03

Մեկ մարդու կենսագործունեության համար մեկ ամսում անհրաժեշտ է 10 կգ հաց, իհարկե, երբ ապահովվեն աղյուսակում բերված մյուս սննդամթերքների սահմանված չափաքանակները, ըստ նվազագույն զամբյուղի: Ինչեւիցե: Հացի մեկ կիլոգրամի գինը 1994 թ. հունվարին եղել է 1,5 դրամ, կամ ամսական նորմայի գինը 15 դրամ: Չնայած 1994 եւ 1995 թվականներին ԱՄՆ-ի, Եվրախամայնքի անդամ երկրների եւ այլ դոնոր երկրների կողմից Հայաստանը որպես մարդասիրական օգնություն ստացել է հանրապետությանը անհրաժեշտ հացի պահանջարկի զգալի մասը, այդուհանդերձ հացի կիլոգրամի գինը բարձրացվել է 1994 թ. դեկտեմբերին 44 անգամ, իսկ 1995 թ. հուլիսին եւ դեկտեմբերին դարձյալ համապատասխանաբար 1,8 եւ 0,8 անգամ: Այսօրվա դրությամբ մեկ կիլոգրամ 1-ին եւ 2-րդ տեսակի հացի գինը պետական խանութում կազմում է 120 եւ 180 դրամ, իսկ շուկայում 150-160 դրամ: Համեմատության համար նշենք, որ 2500 դրամ ստացող թոշակառուի թոշակի 50 տոկոսից ավելին ծախսվում է հացի գնման համար: Իսկ թե ինչ պետք է գնի նա մնացած 50 տոկոսով, թողնենք պետական այրերի խղճին:

Ըստ սահմանված նորմաների, փաստացի 1994 թ. հունվարին նվազագույն զամբյուղի ապահովման համար պետք է ծախսեր 4106 դրամ, կամ 37,7 ամերիկյան դոլար: Սա այն դեպքում, երբ այդ ժամանակ նվազագույն աշխատավարձը կազմել է 110 դրամ, իսկ նվազագույն զամբյուղի ծածկույթը 3,73 տոկոս: Հարց է առաջանում, իսկ ինչի՞ հաշվին պետք է փակվեր մնացածը: Այդ հարցին հանրապետության ղեկավարությունը պատասխանել է հետեւյալ կերպ. մարդասիրական օգնության, բյուջեից եւ այլ արտագաղթածների օգնության, բնակարանային կամ անձնական իրերի վաճառքի հաշվին:

Երբ հաշվի առնենք, որ մարդասիրական օգնությունը բաշխվել եւ բաշխվում է, մեղմ ասած, անարդարացի, ապա բնակչության մեծամասնությունը հիմնականում գոյատեւել եւ գոյատեւում է վերջին երկու տարիների հաշվին:

Դրությունը ոչնչով չի շտկվել մեկ տարի անց:

Այսպես. 1995 թ-ի հունվարին նվազագույն զամբյուղի ապահովման ծախսերը կազմել են 17065 դրամ, կամ 40 դոլար մեկ շնչի համար, իսկ նվազագույն աշխատավարձը` 375 դրամ: Ըստ նվազագույն աշխատավարձի ծածկույթը կազմել է 2,2 տոկոս:

Ինչպես երեւում է համեմատությունից, ծածկույթը նվազել է 1,53 տոկոսով:

Միայն նշենք, որ համաձայն հանրապետության վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության վարչության տվյալների, նշված ժամանակահատվածում անվանական միջին աշխատավարձը կազմել է 3000 դրամ: Այլ խոսքով, աշխատողը (առանց ընտանիքի) իր նվազագույն զամբյուղի ծախսերը կարող էր հոգալ 17,6 տոկոսով:

Հետագա ամիսներին, չնայած վարչապետի ելույթների խոստումնալից հավաստիացումներին, տեղի է ունեցել հակառակ գործընթացը: Այդ ժամանակահատվածում չի արձանագրվել նաեւ ժողովրդական տնտեսության կայունացում:

Համախառն ազգային արդյունքի աճը ապահովվել է հիմնականում գների աճի հաշվին: Չի ապահովվել կարեւոր արտադրատեսակների արտադրության ծավալները նախորդ տարվա համեմատությամբ: Ավելին, դրանց ավելի քան 100-ի գծով (ընդամենը 152) դիտվել է անկում, իսկ իրացումը կազմել է թողարկված արտադրանքի 60 տոկոսից էլ պակաս:

Նման պայմաններում շատ ձեռնարկություններում աշխատավարձը վճարվել է բնամթերքի ձեւով (ապրանքներով), իսկ այնտեղ, որտեղ դա հնարավոր չէ, աշխատողները չեն վարձատրվել 5-7 ամիս:

Գների եւ ծառայությունների սակագների աճի պայմաններում աճել է նվազագույն զամբյուղի նորմայի արժեքը եւ 1995 թ. օգոստոսին կազմել է 23345 դրամ, իսկ դեկտեմբերին 25905 դրամ (տես աղյուսակը): Նվազագույն զամբյուղի նորմայի արժեքի աճին մեծապես նպաստել է էլեկտրաէներգիայի, տրանսպորտի սակագների բարձրացումը եւ դարձյալ հացի ու դրա հետ կապված մյուս պարենամթերքների թանկացումը: Ազգաբնակչության մի զգալի մասը արդեն մոռացել է մսի, հրուշակեղենի, ձկան, կաթնամթերքի, ձվի, մրգերի եւ այլնի համը, իսկ ձմռան այս օրերին նույնիսկ թեյի եւ որեւէ տաք ապուրի:

Ամենանվազագույն հաշվումներով, չորս հոգուց բաղկացած ընտանիքը ամսվա ընթացքում պետք է ծախսի էլեկտրաէներգիայի դիմաց 2000 դրամ, տրանսպորտի 3000 դրամ, բնակարանի ջեռուցման 2000 դրամ, ընդամենը 7000 դրամ: Այս գումարը, ըստ վերջին տվյալների, հավասարազոր է մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձին: Նշենք, որ մոտավոր տվյալներով, աշխատում են ընտանիքի մեկ, լավագույն դեպքում երկու անդամ: Ինչպես ընդունված է ասել, մեկնաբանությունները այստեղ ավելորդ են:

Փաստերը եւ առօրյա կյանքը ցույց են տալիս, որ գնալով նվազում է բնակչության հիմնական մասի կենսամակարդակը:

Ինչպես նկատեցինք, վերոհիշյալ խոսք չգնաց հագուստի, կոշիկի, կենցաղային եւ սոցիալական բազմաթիվ կարիքների վերաբերյալ: Առայժմ հիմնականում մարդիկ բավարարվում են հին հագուստներով, կոշիկներով, տնային իրերով, որոնք իրենց ֆիզիկական եւ բարոյական մաշվածության պատճառով վաղուց ի վեր ենթակա են նորերով փոխարինման:

Մնում է ավելացնել, որ 1994 թ. հունվարի համեմատությամբ 1995 թ. հունվար, օգոստոս եւ դեկտեմբեր ամիսներին նվազագույն զամբյուղի արժեքն ավելացել է համապատասխանաբար 4,15, 5,63 եւ 6,31, իսկ միջին ամսական անվանական աշխատավարձը` 2, 2,5 եւ 2,6 անգամ: Ինչ վերաբերում է նվազագույն աշխատավարձի աճին, ապա այն էական դեր չի կարող խաղալ նվազագույն զամբյուղի ծախսերի ծածկման համար:

ՍԵՐՈԲ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ,
ԿԱՐՈ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ

Ծխելու դեմ պայքարն ուշադրության կենտրոնում

Հայաստանում հարցման մասնակից տղաների 32,1, իսկ աղջիկների` 8,3 տոկոսը ծխող է

Ծխելու հետեւանքով վաղաժամ մահացության բարձր տոկոսները շարունակում են մտահոգել ամերիկյան հասարակությանը: Վեց մահացությունից մեկն անպայմանորեն ուղղակի կամ անուղղակի ձեւով առնչվում է ծխախոտի օգտագործմանը: Ծխելը համընդհանուր տարածում է գտել նաեւ Հայաստանում եւ աղետալիորեն մուտք է գործել մանավանդ երիտասարդության շրջան:

1994 թվի ապրիլից Բժշկական ուսանողների եւ դասախոսական կազմի ամերիկահայ ասոցիացիան (ԲՈՒԴԱԱ) համագործակցելով Հայաստանում գործող Բժշկական ուսանողների գիտական ասոցիացիայի (ՀԲՈՒԳԱ) հետ, իրագործում է ծխախոտի օգտագործումը արգելելու մի ծրագիր, որն առաջին հերթին ուղղված է 10-16 տարեկան դպրոցականների շրջանում վճռական պայքար մղելուն: Անցկացված նախնական ուսումնասիրություններին ու հարցումներին մասնակցել են Վանաձորի եւ Երեւանի 9 միջնակարգ դպրոցների 245 շրջանավարտներ` 112 տղա եւ 133 աղջիկ: Համաձայն «Արմինյըն Միրոր Սփեքթեյթըր» թերթի մարտի 30-ի համարում տպագրված տեղեկությունների, պարզվում է, որ հարցման մասնակից տղաների 32,1, իսկ աղջիկների` 8,3 տոկոսը ծխող է: Դա կազմում է ընդհանուր մասնակիցների թվի 19,2 տոկոսը: Հետաքրքրական են այդ առնչությամբ բերված մանրամասնությունները: Պատասխանողների 65 տոկոսը սկսել է ծխել 10-12 տարեկանից, իսկ 20 տոկոսը` նախքան 10 տարեկանը: Ոչ ծխողների մեծամասնությունը աղջիկներ կամ կանայք են: Երիտասարդների 62 տոկոսը ծխող է դարձել մինչեւ 16 տարեկանը: Վաղ տարիքի ծխողների մեծամասնությունը բացահայտվել են իրենց հասակակիցների, ծնողների կամ բարեկամների կողմից:

Մեծահասակ տղամարդկանց եւ կանանց շրջանում կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքներով ծխողները համապատասխանաբար կազմում են 60-80 եւ 15-20 տոկոս: Այստեղից էլ հստակ է դառնում, որ ծխելը գերիշխում է այժմ եւ հետագայում ավելի մեծ հնարավորություններ ունի անհամեմատ ծավալվելու պատանեկության ու երիտասարդության շրջանում, ինչը մտահոգության տեղիք է տալիս: Հայկական առողջապահական տեղեկագրի անցյալ տարվա մայիսի համարում դոկտ. Վլադիմիր Դավթյանի բերած առանձին հարցման արդյունքները զարմանալիորեն համընկնում են ԲՈՒԴԱԱ-ի եւ ՀԲՈՒԳԱ-ի վերեւում բերված տվյալների հետ:

Անցյալ տարվա հուլիսին Բոստոնում անցկացված բժշկագիտական համաշխարհային 6-րդ կոնգրեսը մեծ նշանակություն տվեց ծխելու դեմ մղվող պայքարին եւ առաջնահերթ ուշադրության արժանացրեց այդ թեմայի քննարկումները, արվեցին խիստ գործնական առաջարկություններ: Դրանք արդեն իսկ տալիս են դրական արդյունքները: Ներկայումս ԲՈՒԴԱԱ-ն, ՀԲՈՒԳԱ-ն, Առողջապահության հայկական ազգային ինստիտուտն ու Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի առողջապահության բաժնի ներկայացուցիչները միահամուռ ջանքերով փորձում են ընդարձակել պայքարը ծխախոտի օգտագործման եւ չարաշահումների դեմ: Այդ գործում ֆինանսական հովանավորություն է ստացվում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ից եւ այլ աղբյուրներից: Ծրագիրը Սփյուռքի եւ Հայաստանի կազմակերպությունների համագործակցության հրաշալի օրինակ է, որն ամեն կերպ պետք է աջակցություն գտնի բոլորի կողմից` անխտիր:

Ավելացնենք, որ ԲՈՒԴԱԱ-ն հիմնվել է 1992 թվին եւ ներառում է 400 անդամ: Ունի 11 մասնաճյուղ ԱՄՆ-ում եւ մեկ քույր կազմակերպություն Հայաստանում (ՀԲՈՒԳԱ): Այն ոչ շահութաբեր կազմակերպություն է, որի նպատակն է բարելավել հայ ժողովրդի առողջական վիճակը եւ պատշաճ լուսաբանել առողջության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող երեւույթները:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

Թուրքիան դարձյալ խախտողների թվում

ՅՈՐԴ ՏԵՐ ԹԱՐԹՈՂ
Նիկոսիա

Ինչպես հաղորդում է Կիպրոսի լրատվական գործակալությունը, Ժնեւում վերջերս հրապարակված ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների խախտման զեկուցագրի համաձայն, Թուրքիան դասվում է այդ իրավունքները ամենակոպիտ խախտողների շարքում։

ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովին ներկայացրած իր տարեկան զեկուցագրում հեղինակը՝ Նայջել Ռոդլին հետազոտել է ֆիզիկական եւ մտավոր տանջանքի դրսեւորումները 72 երկրներում եւ հիմնադասական ամենախախտ բնորոշումներով ներկայացրել դրանցից մի խմբին, այդ թվում Թուրքիային, որտեղ «տանջանքի դրսեւորումները տեւական բնույթ են կրում»։ «Պարզ է, որ տանջանքն իրագործվում է շատ երկրներում, եւ հաճախ լայն ծավալով, սակայն վրդովեցնողն այն է, որ բուռ մեզ հասած ստույգ տեղեկությունների, նման անմարդկային, ստորացուցիչ վերաբերմունքի կամ պատժի զոհեր են դարձել մեծ թվով երեխաներ», գրում է նա։

Քառասուներեք էջանոց զեկուցագրի հեղինակը նախկինում աշխատել է «Միջազգային ներում» կազմակերպության համակարգում, իսկ ներկայումս իրավաբանության դոկտոր է Անգլիայի Էսսեքս համալսարանում։ Նրա ներկայացրածը վերջինն է զեկուցագրերի այն երկար շարքի, որոնք բոլորն էլ Թուրքիային մեղադրում են իր երկրում եւ Կիպրոսի գրավյալ տարածքում իրականացված մարդու իրավունքների ամենակոպիտ խախտումների մեջ։

Փետրվարին Եվրախորհրդի խորհրդարանական ասամբլեայի Կիպրոսի հարցերով զբաղվող անդամը՝ լորդ Ֆինսբերգը, այցելելով Կիպրոսի այդ գրավյալ տարածքները, դրությունն այնտեղ նկարագրել էր այսպես. «անմարդկային եւ լի մարդու իրավունքների կոպիտ խախտումներով, որոնք նպատակադրված են ոչնչացնելու հույն-կիպրացի բնակչության մնացյալ մասը»։

Տասնութ ամիս առաջ ՄԱԿ-ի ներքին զեկուցագրերից մեկը նույնանման եզրակացության էր հանգել։ Մյուս կողմից, Նյու Յորքում գտնվող Լրագրողների պաշտպանության կոմիտեն արձանագրելով, որ 182 լրագրողներ գտնվում են աշխարհի տարբեր երկրների բանտերում, նշում է, որ նրանցից 53-ը թուրքական բանտերում են։

Հակառակ այս բոլորին, սակայն, Թուրքիայում չեն դադարում կամ նվազում առանց դատավարության անհետացումները, բանտարկությունները ու տանջանքների ենթարկելը։

Երկուշաբթի օրը Միութենական Հանրապետություն Հարավսլավիան ու Մակեդոնիան փոխադարձաբար ճանաչեցին միմյանց, վերջ դնելով երկարատեւ վեճին։ Դրանով իսկ վերացավ Հարավսլավիան աշխարհի պետությունների կողմից ճանաչելու վերջին պատճառաբանությունը։ Թվում էր, թե Բալկաններում դիվանագիտական կարգավորման գործընթաց կսկսվի, սակայն պարզվում է, որ հենց դաշնային հանրապետությունում են այժմ խնդիրներ ծագել։ Մի

ՀԱՐԱՎՍԼԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմա էլ Չեռնոգո՞րիան՝ խաղաղ ու անցսատ դեպի անկախություն

խնդրին՝ Կոսովոյի ալբանացիների կողմից վերջերս վերսկսված անկախության պահանջին, մենք արդեն անդրադարձել ենք։ Այժմ խնդիր է առաջացել՝ Միութենական հանրապետության մեջ մտնող Չեռնոգորիայի հարցը, որի վարչապետ Միլո Ջուկանովիչը քննադատել է հարավսլավական դաշնությունն ու Բելգրադի ռադիոյով հաղորդված իր հարցազրույցում հայտարարել է, որ իշխանության դաշնային մարմիններն այնպես չեն աշխատում, ինչպես որ սահմանադրությունն է պահանջում։ Սպասվում է, որ Չեռնոգորիայի ղեկավարությունը կփորձի փոփոխություններ մտցնել դաշնային սահմանադրության մեջ, որպեսզի թուլացնի Չեռնոգորիայի կապը Սերբիայի հետ։ Չեռնոգորիայի որոշ ընդդիմադիր քաղաքական գործիչներ սկսել են նույնիսկ անկախություն պահանջել, ընդգծելով սակայն, որ դա պետք է արվի խաղաղ ճանապարհով ու անցսատ։ Բելգրադում, սակայն, համառորեն շշուկներ են պտտվում, որ՝ նախագահ Միլոշեւիչն էլ իր հերթին է ուզում փոփոխություններ մտցնել դաշնային սահմանադրության մեջ, սակայն այնպիսի փոփոխություններ, որոնք կընդլայնեն նրա, որպես դաշնության նախագահի լիազորությունները, իսկ Չեռնոգորիային այդ դաշնությունում փոքր գավառի դեր կթողնեն միայն։ Այնպես որ լարվածությունը Չեռնոգորիայի ու Սերբիայի միջեւ ուժեղանում է, տարաձայնությունները՝ խորանում։ Եվ, ինչպես հաճախ է պատահում, այստեղ էլ է կնոջ մատը խառը։ Վարչապետ Ջուկանովիչն ու նախագահ Միլոշեւիչի մեծ ազդեցություն ունեցող կինը՝ Միրա Մարկովիչը, չլուծված տարաձայնություններ ունեն եւ նրանց գժտությունը լայն հոչակ է ստացել։ Վարչապետ Ջուկանովիչի քննադատական ելույթը, սակայն, չեռնոգորցիների՝ իրենց «մեծ եղբայր» Սերբիայի հանդեպ աճող դժգոհության հերթական արտահայտությունն էր։ Սերբիայի բնակչությունը 10 անգամ շատ է Չեռնոգորիայի բնակչությունից եւ Սերբիան է այժմ փաստորեն ղեկավարում դաշնությունը։ 2 հանրապետությունների իշխանության մարմինները նախկինում միասնական էին, այժմ յուրաքանչյուրն իր շահն է սկսել հետապնդել։ Չեռնոգորիայի կառավարությունը համարում է, որ իր հանրապետությունն ավելի շուկայական տնտեսություն է վարում, իսկ Սերբիան այդ հարցում էլ է հետ ընկել։ Վարչապետ Ջուկանովիչը Չեռնոգորիան՝ Հոնկոնգի, իսկ Սերբիան՝ Չինաստանի հետամնաց շրջանների հետ է համեմատում։ Չեռնոգորիայի գործարարները պայքարում են դաշնային արգելքների դեմ, իսկ այդ հանրապետության հեռախոսային ընկերությունը բազմաթիվ բողոքներ է ստացել այն մասին, որ հեռախոսով ձայնագրված հայտարարությունները սերբերեն են արված։ Վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում Չեռնոգորիայի մեծ ու փոքր շատ կազմակերպություններ ու հիմնարկներ իրենց դժգոհությունն են հայտնել դաշնության անբավարար վիճակի կապակցությամբ։ Թենիսի Չեռնոգորիայի ֆեդերացիան, օրինակ, հայտարարել է, որ մտադիր է լիովին անտեսել Հարավսլավիայի թենիսի ֆեդերացիայի որոշումները, իսկ Չեռնոգորիայի կարատեիստները որոշել են բոյկոտել դաշնային բոլոր առաջնությունները։ Այնպես որ Հարավսլավիայում, ինչպես եւ Ռուսաստանում, իրադարձությունները «դոմինոյի սկզբունք» կոչվող սցենարով զարգանալու միտում ունեն։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐ

«Մենատեպը» կգործի նաեւ Կիպրոսում

Նիկոսիայում երեքշաբթի օրը ապրիլի 9-ին, Կիպրոսից արտասահմանյան գործառնություն ծավալելու արտոնություն շնորհվեց ռուսաստանյան ամենամեծ բանկերից մեկին՝ «Մենատեպ» բանկին, որը դարձավ այդ բախտին արժանացած առաջին օտարերկրյա բանկն այս տարի։ Արտասահմանյան գործառնության թույլտվություն ստացող միավորումը ստեղծվել է կղզում 14 տարի առաջ եւ արդեն իսկ 28 արտոնագրեր է ստել։

Այդ առնչությամբ հրապարակված պաշտոնական հայտարարության մեջ, որտեղ նշվում է, թե մոտ ապագայում նման արտոնություն կտրվի նաեւ այլ արտասահմանյան բանկերի, մասնավորապես շեշտվում է, որ «Մենատեպին» շնորհված արտոնությամբ ակնկալվում է ընդլայնել առեւտրա-գործարարական հարաբերությունները Կիպրոսի եւ Ռուսաստանի միջեւ։

«Մենատեպը» հիմնադրվել է 1988 թվին, իսկ ընդհանուր բանկային գործունեություն ծավալելու արտոնագիր ստացել Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկից 1991-ին։ Նրա համակարգում գործում են 17 մասնաճյուղեր ամբողջ ՌԴ տարածքում։ Այն ունի նաեւ բանկային եւ ֆինանսական բաժանմունքներ Հայաստանում եւ Շվեյցարիայում։ «Մենատեպը» մեկն է ռուսական այն բանկերից, որոնք հավատարմագրվել են մասնակցելու ֆինանսական հաստատությունների զարգացման ծրագրին, որը միասնաբար իրագործում են Համաշխարհային բանկը, Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը եւ Եվրամիությունը։

Կիպրոսում բանկի գլխավոր խնդիրն է լինելու ամեն տեսակի բանկային ծառայություններ մատուցել կղզու սահմաններից դուրս գտնվող իր ռուս եւ այլազգի հաճախորդներին։ Այն գործելու է բացառապես տարադրամով եւ գտնվելու է Կիպրոսի կենտրոնական բանկի հսկողության ներքո։

ՅՈՐԴ ՏԵՐ ԹԱՐԹՈՂ
Նիկոսիա

ԱՌՃԱԿԱՏՈՒՄ

Կորեական թերակղզին պատերազմի եզրին

ՍԵՈՒԼ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՓԱՍՏ։ Հյուսիսային եւ Հարավային Կորեաների զինվորական ղեկավարները հայտարարեցին, որ սահմանային որեւէ խախտում կարող է Կորեական թերակղզին տանել դեպի պատերազմ։ Հյուսիսային Կորեայի ժողովրդական բանակի փոխհրամանատարը Փենյանում անցկացված մի ցույցի ժամանակ հայտարարեց, թե իր զինված ուժերը կրակին կպատասխանեն կրակով, մահակին՝ մահակով։ Նա ասաց նաեւ, որ եթե Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները կամ Հարավային Կորեան խախտեն Հյուսիսային Կորեայի ցամաքային, ջրային կամ օդային սահմանը նույնիսկ մեկ սանտիմետրով, իր զորքերը կոչնչացնեն հակառակորդի ուժերը։

Հարավային Կորեայի բանակի խոսնակն ասաց, թե՝ հրամանատարական գլխավոր անձնակազմի ղեկավարը հրամայել է կիրառել պատերազմական անհրաժեշտ քայլեր, եթե թշնամին նույնիսկ մեկ քայլ կատարի դեպի Հարավային Կորեայի սահման։ Հիշեցնենք, որ Հյուսիսային եւ Հարավային Կորեաների միջեւ լարվածությունը թեժացավ մեկ շաբաթ առաջ, երբ կոմունիստական Հյուսիսային Կորեան հայտարարեց, որ այլեւս չի հարգելու 1953 թվականին կնքված հրադադարի պայմանագիրը։ Ըստ այդ պայմանագրի, երկու պետություններին թույլատրվում է միմյանց միջեւ գտնվող 800 մետրանոց ապառազմականացված գոտում ունենալ զինվորական միայն 35 ոստիկան։ Հյուսիսային Կորեան ոտնահարեց պայմանագրի այս կետը եւ վերջերս երեք անգամ այս գոտի ուղարկեց ծանր զինված ավելի քան 100 զինվորական։ Փորձագետների կարծիքով, Հյուսիսային Կորեան այս քայլին է դիմում իր հետ ուղիղ բանակցություններ սկսելու ակնկալիքով։ Այն ցանկանում է 1953 թվականին կնքված զինադադարի պայմանագիրը փոխարինել խաղաղության պայմանագրով, սակայն հրաժարվում է այս հարցով բանակցել Հարավային Կորեայի հետ, որին համարում է Միացյալ Նահանգների խամաճիկ։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ելցինը ստորագրեց ավանդների մասնակի փոխհատուցման հրամանագիր

ՄՈՍԿՎԱ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՏ-AFP։ Կրեմլի մամլո ծառայությունը հաղորդել է, որ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը երկուշաբթի օրը մի հրամանագիր է ստորագրել, որը ապահովում է ռուս ավանդատուների ավանդների մի մասի (որոնք սղաճի զոհն են դարձել) փոխհատուցում։

Հրամանագիրը կառավարությանը, կենտրոնական բանկին եւ խնայբանկին պահանջ է ներկայացնում երեք ամսում ուղի մշակել վճարելու համար ռուս քաղաքացիների ներդրած գումարները նախկին Խորհրդային Միության խնայբանկում, որոնք ոչնչացել են 1991-ի վերջին սկսված բարեփոխումների եւ հետագա գերարժեզրկման արդյունքում։

Հրամանագիրը նախատեսում է վճարումները սկսել 1997-ի բյուջեից։

Ելցինի տնտեսական գծով խորհրդական Ալեքսանդր Լիվշիցը ասել էր, որ խնայբանկերում ներդրված գումարները [illegible] ռուբլիներով արտահայտված այժմ հավասար կլինեն 800 տրիլիոն ռուբլու (164 միլիարդ դոլարի)։ Նա ասել է. «Այդ գումարի վճարումը սկսելը նման է խաղաղ օվկիանոսը լողալով անցնել սկսելուն։ Բայց մենք ստիպված կլինենք անել դա»։

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

«Ռիտալին» «հնազանդության հաբերը» վերածվում են թմրադեղի

Ամերիկացի բազմաթիվ ծնողներ վերջին տարիներին սկսել են իրենց դպրոցահասակ երեխաներին խմեցնել «Ռիտալին» կոչվող դեղահաբերը, որոնք նախատեսված են գլխավորապես «անհանգիստ», այսինքն անհնազանդ, անուշադիր, չափազանց աշխույժ, անկարգապահ դեռահասներին խաղաղեցնելու համար։ Ծնողներն ակնկալում են դրանց շնորհիվ նույնիսկ բարելավել իրենց զավակների ուսման առաջադիմության վատ ցուցանիշները։ Ամերիկացի բժիշկների մի մասը «անհանգիստ» երեխաների բնավորության վերոհիշյալ գծերը բնութագրելով որպես «ուշադրության պակասի հետ կապված խանգարումներ» (այս նորահայտ «հիվանդությունը», ի դեպ, վիճարկվում է բազմաթիվ այլ բժիշկների կողմից), հանձնարարում է նման երեխաներին հանգստացնելու համար օգտագործել «Ռիտալին» դեղամիջոցը։ «Էխոպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, ԱՄՆ-ում արդեն շուրջ 2 միլիոն դպրոցականներ ընդունում են այդ «հնազանդության հաբերը»։

Սակայն զարմանալին այն է, որ «Ռիտալինն» իր բաղադրությամբ մոտ է ամֆետամիններին, որոնք խթանիչ դեղամիջոցներ են։ Այդ փաստը եւ «Ռիտալինի» իրական ազդեցությունը, անշուշտ, չեն վրիպել Նյու Յորքի քոլեջների աշակերտների ուշադրությունից։ Քաղաքի բարձրակարգ դպրոցների շատ դասարաններում այս հաբերը ձեռից ձեռք են խլում, միայն թե դրանք օգտագործում են փոշիացված վիճակում։ Մանհեթենի շատ դասարանցիները հաբը փոշիացնելով մի քանի մասի են բաժանում եւ առանձին ծրարներով մասերը 2-4 դոլարով վաճառում դասընկերներին։ Երեխաներն այդ փոշիները քթով ներծծում են փոքր խողովակների միջոցով։ Անշուշտ, նրանք դա անում են ոչ թե բուժվելու, այլ «Ռիտալինի» պատճառած սուր զգացողությունների համար։ Մանհեթենում հայտնի Հորաս Մանն քոլեջում «Ռիտալինի» ներշնչման արագությունը նույնիսկ սկսել է այնտեղից դուրս մղել մարիխուանայի օգտագործումը։ Բանն այնտեղ է հասել, որ Ֆիլդսթոն քոլեջի ղեկավարությունն աշակերտներին խնդրում է նոր ներքին կանոնադրություն ընդունել, որով կարգելվեր «Ռիտալինի» տիպի դեղամիջոցների օգտագործումը։ Մանկավարժներից շատերը գտնում են, որ այդ հաբերն աշակերտների շրջանում «հոգեբանական ռեկետի» վնասակար երեւույթ են ստեղծում։ Օրինակ, Դուայթ քոլեջի աշակերտների կեսը «Ռիտալինի» հաբերն անվճար հայթայթում է մի քանի «բարյացակամ եւ ընկերասեր» երիտասարդ բժիշկներից։ Ոմանք էլ ընտանեկան բժշկից դեղատոմս են ստացել՝ գանգատվելով, թե դժվար են կենտրոնանում։

Վերջին 4 տարում դեղատոմսերով «Ռիտալինի» դուրսգրումը ԱՄՆ-ում 7 անգամ ավելացել է։ Իսկ Նյույորքի հարուստ ծնողները, որոնք տարեկան 15 հազար դոլլար են մուծում Մանհեթենի մասնավոր դպրոցներում իրենց զավակների համար, Ուոլ Սթրիթի իրենց աշխատասենյակներում ստիպված են լինում ավելի ու ավելի հաճախ լսել ուսումնական հաստատությունների տնօրենների սպառնացող ահազանգերը։ Մնում է միայն հուսալ, որ հաբեր կստեղծվեն նաեւ, երբ կարելի է այսպես անվանել, անպատասխանատվության համախտանիշով տառապող եւ իրենց զավակներին թմրամոլ դարձնող բազմաթիվ ծնողների համար։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը իր գոյության 5 տարիների ընթացքում շարունակել է 1947-ին Բեյրութում հիմնված միության գործունեությունը, այն է՝ սատարել մշակույթին եւ կրթությանը, ասաց նախագահ Ֆրունզե Դովլաթյանը: «Թեքեյանը» բաժանմունքներ ունի Նոյեմբերյանում, Գորիսում, Մասիսում եւ Ղարաբաղում: Երեւանի-ցի նկարիչների ցուցահանդեսներ: Որպես օրինակ նշվեց Ռաֆայել Արությանի օրեր բացված ցուցահանդեսը, իսկ անցյալ տարի նույն սրահում կազմակերպված Մինե Մկրտչյանի երեկոյին ասեղ գցելու տեղ չկար: Հայաստանի ԹՄՄ-ն ճանաչողական միջոցառումների շարքում ծրագրել է սփյուռքի անվանի մտավորականներին նվիրված երեկոների կազմակերպում նրանց հետ, ովքեր մշակույթի բնագավառում լուրջ ունեն ներդրած»: «Առավոտի» հարցը ամիսներ առաջ բարձրացրած աղմուկի առիթով չէր միայն, երբ խմբագրությունները ուղարկված գրություններն հայտարարում էին, որ առավել հովանավոր կողմը, իբր, Թեքեյան վարչությունը չէ, ճանի որ հիշյալ հաստատության կնիքն իրենց գրանում է: «Այնտեղ

«Թեքեյանի ծրագրերը համեստ են, բայց իրագործելի»

Երեկ Կինոյի տանը կայացավ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության վարչության մամուլի ասուլիսը, որը վարեց վարչության փոխնախագահ, բանաստեղծ Հովհաննես Գրիգորյանը: Ծրագրերին ծանոթացրեց վարչության նախագահ, ռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանը: Ներկա էին վարչության անդամներ Կառլեն Դալլաքյանը, Էդվարդ Միրզոյանը, Հարություն Կարապետյանը, Սերգեյ Իսրայելյանը, Յուրի Երզնկյանը եւ այլք: Ասուլիսից հետո ներկաներին հրավիրեցին Բուխարիկի սրահ մասնակցելու 95-ին վարչության կողմից հրատարակված «Վահան Թեքեյան» գրքի գինեձոնին:

Կարինի, Գյումրի Թեքեյան դպրոցներին վերջերս ավելացավ նաեւ Ստեփանավանինը: Պարոն Դովլաթյանը թվարկեց միության մեկ տարի առաջ Երեւանում Վահան Թեքեյանի մահվան 50-ամյակին կազմակերպված միջոցառումները: «Մեր նպատակն էր նորովի ներկայացնել Վահան Թեքեյան բանաստեղծին, նրա անունով դրոշակ անփոփոխել, որ ոչ միայն երիտասարդ ստեղծագործողների հանդիպման վայր, Գրողների միության եւ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի հետ համատեղ գիտական նստաշրջան հրավիրվեց, որտեղ հնչած զեկուցումները հավաքվեցին «Վահան Թեքեյան» այսօրվա գինեձոնին արժանացող հատորում, ցուցահանդես բացվեց Քոչար թանգարանում, ստեղծվեց հիմնադրամ, որի նպատակն է նյութապես խրախուսել ստեղծագործական ուժերին», ասաց նախագահը: Թեքեյան կրթաթոշակ է սահմանված ստեղծագործական բուհերի ուսանողների համար, իսկ անցյալ տարի արվեստի 6 բնագավառների համար սահմանված մրցանակաբաշխությունը (500 դոլլար) շարունակվելու է այս տարի: Տեղեկացնենք, որ կարելի է ներկայացնել 94-ի, նաեւ 95-ի ստեղծագործությունները: Պարոն Դովլաթյանը նշեց նաեւ, որ իրենք սերտ կապեր են պահպանում ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի Թեքեյան կենտրոնական վարչության հետ: Լոս Անջելեսի Թեքեյանի հոյակապ սրահում հաճախ են կազմակերպում հայաստանցի-

ռում, 1-1,5 ժամով կազմող մասնաճյուղի հրատարակում, սփյուռքի կրթօջախների մասին տեսաֆիլմերի ստեղծում: Առաջիկայում ճանաչողական ֆիլմեր կնկարվեն նաեւ Հայաստանի մասին: Երաժշտության բաժինը կզբաղվի Վահան Թեքեյանի տեքստերով ստեղծված երգերի ռոմանսների հրատարակմամբ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հետ ստեղծված կապերը կօժանդակեն ԼՂՀ-ում ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնմանը:

Վլադիմիր Հարությունյանը տեղեկացրեց, որ ՀԹՄՄ-ի հետ սկիզբ դրված համագործակցության շնորհիվ լույս կտեսնի «Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերը» մատենաշարը, որի 40-ից ավելի հատորները տպագրության վաղուց էին սպասում:

«Առավոտի» բեմեյանցիների «դաշնակցման» մասին հարցին պրն. Դովլաթյանն ասաց, որ «դաշնակցում չկա: Կա Հայաստանի ԹՄՄ, որի վարչությունն այստեղ նստած է: Մենք համագործակցում ենք

մշակույթի մարդիկ չկան, ասաց պրն Դովլաթյանը, թե տնտեսագիտության դասախոսն այնտեղ ինչ է անում չգիտեմ»: Պատասխանելով լրագրողներից մեկի՝ ո՞վ կարող է միության անդամագրվել հարցին, վարչության նախագահը պատասխանեց, որ նախկին բերդի լրացնելու եւ երկու հոգու երաշխավորագիր ներկայացնելու «ղարշիական» ոճը արբացրել է. «Հիմա միայն բերիկ եւ լրացնում, անդամ չկա նաեւ կուսակցական սահմանափակում»:

Այնուհետեւ գինեձոնին Դոնարա Մարտիրոսյանի հրատարակության պատրաստած «Վահան Թեքեյան» գրքի մասին խոսք ասաց ակադեմիկոս Էդվարդ Ջրբաշյանը: Մեր օրերում գիրք հրատարակելը հերոսություն բնութելով՝ գրականության ինստիտուտի տնօրենը շնորհակալություն հայտնեց, որ Թեքեյան միության աջակցության շնորհիվ առաջին անգամ ընթերցողին կներկայացվի Թումանյանի անտիպ գործերի մի ամբողջ հատոր, որը ներառելու է կյանքի ծանրաբեռ գրողի 16 ծղոտները:

Վարչության անդամ Կառլեն Դալլաքյանը հիշեցրեց, որ 1997-ին լրանում է Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 125-ամյակը: «Ժամանակն է համաձայնությամբ ստեղծել մշակութաբանական գործունեությամբ հավասար չունեցող ամբողջական այս գործի ներկայացնելու համար»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Հայաստանի գրողների միության գոյությունը վտանգված

Հայաստանի գրողների միությունը «Ազգին» տրամադրել է իր մոտ 80 անդամների ստորագրած բաց նամակի տեքստը՝ ուղղված ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին. «Մեր նամակի շարժառիթը հայ գրականությանը հասցված վիրավորանքն է: Այո, գրականությանը, քանի խոսքը գրողների տան մասին է: Այն վաղուց արդեն սրբագործված է ազգային հոգեւորության դարձած բազմաթիվ անուններով», ասված է նամակի սկզբում: Բաղրամյան թիվ 3 հասցեից է հնչել մեր մտավորականության ձայնը, այստեղ է գործել Հայաստանի գրողների միությունը, ում անդամագրվածների տաղանդի շնորհիվ է ստեղծվում հայոց գրականությունը: Այսօր հենց նրանից էլ խլվում է այդ տունը ու հանձնվում «Հայ գրողների միություն» անվանումը կրող մի կազմակերպության, որի մշակութային եւ հասարակական վաստակն անհայտ է մեր ժողովրդին, ասված է նամակում: Գրողների տան ճակատագիրը որոշող ատյանները գործում են կամայականորեն: Նախ՝ առանց սեփականատիրոջ համաձայնության՝ Հայաստանի գրողների միության սեփականությունը հանդիսացող շենքում գրանցվել է Հայ գրողների միությունը, հետո պետարբիտրաժի որոշմամբ նրան է հատկացվել 107 քմ տարածք՝ 9 սենյակ, բայց զբաղեցվում է 11-ը: Նույն արբիտրաժը սակայն հետեւողականորեն զանց է առնում Հայաստանի գրողների միության ներկայացրած բոլոր փաստարկները: Ավելին, նոր ոտնահարում՝ 96-ի ապրիլի 4-ին պետարբիտրաժի նոր վճռով Հայ գրողների միությանն է տրամադրվում գրողների տան 1-ին, 2-րդ հարկերն ամբողջությամբ: Այդ միությանն արտոնագրվում է օգտվել գրական ֆոնդի ունեցվածքից: Որոշումը «սահմանադրորեն իրականացվող հալածանքի տրամաբանություն է բողոքում... եւ Հայաստանի գրողների միության գոյությունն ինքնին վտանգի տակ է դրվում», ասված է նամակում:

Երկու էջանոց ծավալուն նամակի տակ ստորագրել է գրական ողջ ավագանին, նաեւ՝ երիտասարդ անդամներ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԵԿ-ի համաժողովին՝ ուսանողները ցուցահանդեսով

Երեկ արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության դահլիճում բացվեց երիտասարդ նկարիչների ցուցահանդես, որը նվիրված էր Հայաստանի երիտասարդական կազմակերպությունների համադաշնության 1-ին համաժողովին: Ցուցահանդեսը կազմակերպել էր «Ամեա» երիտասարդական ակումբի նախագահ Արայիկ Վանեցյանը: Բացման խոսքում նա նշեց, որ այդպիսի ցուցահանդեսները միավորում են երիտասարդությանը:

Ցուցահանդեսի մասնակիցները, որոնք, ի դեպ, բոլորն էլ ուսանողներ էին, արվեստասերներին էին ներկայացել իրենց հեստարիքը եւ ինքնաշեն կտավներով: Մուգ, զուռ տոներ հակադրված դեղինին ու կանաչին, կանանց հանդարտորեն մեկնված մարմիններ, խաղաղության, անդորրության պաստառներ: Հենրիկ Մովսես Պողոսյանն ընդգծեց, որ չի սիրում վառ գույները: Ի դեպ, նա մասնակցել է Մոսկվայում, Երեւանում եւ Վանաձորում բացված տարբեր ցուցահանդեսների:

Մարիա Ովիկյանի գրաֆիկական աշխատանքներում վիուկների ընթացքը եւ հանդուգն դեմքեր կան, ջրահարսների նվաղուն շարժումներ:

Իսկ Սեւադա Սարգսյանի կտավները, վառ եւ անսովոր գունային լուծումների շնորհիվ դինամիկ եւ զգայուն են:

Ուշագրավ էին նաեւ Ռուզաննա Իսախանյանի ստեղծագործությունները, որոնք իրենց անհատականության դրսեւորմամբ հանդերձ, ոգեշնչում են ազգայնության ոգով:

Ցուցահանդեսն ընդհանուր առմամբ կարելի է հաջողված որակել, քանի որ երիտասարդ նկարիչներին նման առիթի հասակեցման կարիք ունեն:

ՆԵԼԼԻ ՄԻՐԶՈՅԱՆ

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Պուլիցերյան մրցանակ Դեյվիդ Ռոուդին եւ Թինա Ռոզենբերգին

Այս տարվա միջազգային լրագրության բնագավառի Պուլիցերի մրցանակն ամերիկյան «Քրիսչըն Սայենս Մոնիտոր» թերթի թղթակից Դեյվիդ Ռոուդն է ստացել անցյալ տարի Սրեբրենիցայի անկումից հետո բոսնիացի սերբերի կողմից գերի ընկած մահմեդականներին մահապատժի ենթարկելու մասին թղթակցությունների համար: Լավագույն հրապարակախոսական ստեղծագործության համար 96 թվականի Պուլիցերի մրցանակը «Ուրվականների երկիր» գրքի հեղինակ Թինա Ռոզենբերգին է շնորհվել, որի գիրքը նվիրված է Արեւելյան Եվրոպայի խնդրին՝ այդ տարածաշրջանում կոմունիզմի անկումից հետո:

Տրոյայի գանձերը Ռուսաստանում

Արդեն պաշտոնապես է դարձել գերմանացի հնագետ Հայնրիխ Շլիմանի գտած Տրոյայի գանձերը հավաքածուն, որի ցուցադրությունը կարող է համաշխարհային աղմուկ բարձրացնել: Կես դար շարունակ դրանք ոչ ոք չի տեսել: Ցուցադրանքն ապրիլի 16-ին կբացվի Մոսկվայում, կերպարվեստի Պուշկինի թանգարանում: Հավաքածուն անգին շրջանից 260 նմուշ է պարունակում Ք. Ա. 3-րդ հազարամյակի ոսկի, արծաթ, լեռնային բյուրեղապակի, թանկարժեք քարեր, որոնք Տրոյայի Պրիամոս թագավորի, այսպես ասած, գանձարանից են, եւ որոնք Շլիմանը գտել է 1873 թվին, Փոքր Ասիայում: Շլիմանն իր ամբողջ կյանքը նվիրել է հին Տրոյայի գոյության փաստի ապացուցմանը: 1945-ին, երբ Բեռլինը պաշարված էր ավերակների մեջ, Պերգամոն թանգարանի տնօրենը, ինչպես պատմում են մասնագետները, դիմեց խորհրդային զորքերի հրամանատարությանը՝ գանձերը Խորհրդային Միություն փոխադրելու խնդրանքով: Այսպես դրանց մի մասը հայտնվեց Պուշկինի թանգարանում, մյուս մասը՝ Էրմիտաժում: Ցուցադրությունն արգելված էր, պատկանելության հարց կար:

Ֆաշիստական սվաստիկան Լիոնի խաղախաղտեսարանի վրա

Լիոն քաղաքի բնակիչները, ինչպես սովորել հասարակական տեղերը, հաջորդ շաբաթ կհայտնվեն շոկի մեջ: 50 տարվա մեջ առաջին անգամ ֆաշիստական սվաստիկան կծածանվի խաղախաղտեսարանի վրա: Կինոռեժիսոր Քլոդ Բերրին նկարահանում է «Լյուսի Օբրակ» ֆիլմը դիմադրության շարժման հայտնի առաջնորդներից մեկի մասին: Քաղաքային խորհուրդը մի փաստաթուղթ է հրապարակել, որտեղ խորհրդանիշը չվիրավորելու Լիոնի խաղախաղացիներին: Ծանուցվում է, որ երրորդ ռայխի դրոշը խաղախաղտեսարանի պատշգամբին բարձրացվելու է երկուշաբթի, եւ ամեն օր նկարահանումներից հետո, խնդրում իջեցվելու է:

Լայզա Մինելլի. «Կանգ առնել անդունդից մեկ քայլ վրա»

Այս տարվա մարտին լրացավ Լայզա Մինելլիի 50 տարին, որից 47-ը նա նվիրել է շոու-բիզնեսին. Լայզան երգել ու պարել սկսել է տասնամյա դառնալուց առաջ: Նա երկու տարեկան էր, երբ առաջին անգամ բեմ դուրս եկավ մոր՝ հայտնի դերասանուհի Ջուդի Գառլենդի հետ: Բոհեմական մանկությունն անցավ նկարահանման հարթակների եւ հոլիվուդյան առանձնատան միջեւ: Լայզան 5 տարեկան էր, երբ ծնողները բաժանվեցին: Դրանից հետո «տուն» հասկացությունը նրա համար դադարեց գոյություն ունենալ: Նրա եւ մոր կյանքն անցնում էր տարբեր հյուրանոցներում: «11 տարեկանում ես ընտանիքի գլխավորն էի», վերհիշում է Լայզան: Այդ ժամանակ Ջուդի Գառլենդը արդեն ի վիճակի չէր հոգալ նույնիսկ իր մասին: Նրա 40 միլիոնանոց կարողությունը հալվում տվեց, դեղահաբերն ու խմիչքը աստիճանաբար մաշեցին նրա հետաքրքրությունը կյանքի հանդեպ: 1969 թ. ընդունելով քնաբերի չափազանց մեծ չափաբաժին, Ջուդի Գառլենդը մեռավ: «Ես նրան շատ էի սիրում», ասում է Լայզան: Այն ժամանակ ինքը երդվեց, որ երբեք չի կրկնի դժբախտ մոր ճակատագիրը:

«Կաբարե» ֆիլմի հաջողությունից հետո Լայզա Մինելլին համաշխարհային հռչակի արժանացավ (1973 թ. այդ ֆիլմի համար նրան շնորհվեց «Օսկար»): Բայց հենց այդ ժամանակ նա հայտնվել էր անդունդի եզրին: Մոր հետ պատահածը կրկնվում էր նաեւ իր հետ. ելույթ-շիշ-հաբեր... «Ի վերջո ես հասա այն վիճակին, որ ամբողջ օրը դառնում էի անկողնում եւ հեռուստացույց դիտում: Ինձ ոչինչ չէր հետաքրքրում, այդ թվում նաեւ այն, որ իմ անձնական կյանքում լիակատար ձախողում էր տիրում», խոստովանում է Լայզան: Նա չէր կարողանում ննջել եւ հաբեր էր ընդունում, չէր կարողանում արթնանալ եւ կրկին հաբեր էր ընդունում...

Այսպես շարունակվեց մինչեւ 1984-ի հուլիս ամիսը: «Մի անգամ նայեցի հայելուն եւ տեսա իմ ուռած ու սեւ կերպարանքը: Այդ պահին գլխումս փայլատակեց այն միտքը, որ ես շատ նման եմ մորս: Եւ որոշեցի դուրս գալ այդ անդունդից, ինչ գնով էլ լինի»: Լայզան ալկոհոլային եւ դեղորայքային կախումից փորձեց ազատվել Կալիֆորնիայի Բեթի-Ֆորդ հայտնի կլինիկայում՝ օրական վճարելով 155 դոլլար: Այս վճիռը կայացնելիս նրան աջակցում էին մորաքույր դուստր Լորնան եւ Էլիզաբեթ Թեյլորը, որն անձամբ ծանոթ էր այդ կլինիկային: Յոթ շաբաթ անց Լայզան առողջացավ:

Երբ Մինելլին դուրս գրվեց հիվանդանոցից, սկզբնական շրջանում շատ էր վախենում կրկին «սայթաքել»: Նրա հերթական՝ երրորդ ամուսնությունը չդիմացավ «գերբեռնվածությանը»: Լայզան պատմում է, որ ինքն ու ամուսինը փաստորեն չէին խոսում իրար հետ եւ որոշեցին միաժամանակ առանձին ապրել: «Դա բերեց սխալ վճիռ էր», ասում է նա:

Մյուս կարեւոր վճիռը բեմ վերադառնալն էր, դարձյալ ամեն գնով: «Աշխարհը պետք է իմանա, որ Լայզա Մինելլին դեռ գոյություն ունի»: 1987-ի հունիսին նա ցնցող հաջողությամբ ելույթ ունեցավ Նյու Յորքի Քարնեգի հոլ հայտնի համերգասրահում: Դա Լայզայի հաղթարշավի առաջին փուլն էր: Այդ պահից նա կրկին երգչական աստղ է դառնում, համերգներ տալիս, պարում, երգում աշխարհի ամենահայտնի բեմահարթակներում, նկարահանվում կինոյում: Կյանքը շարունակվում է: Ապագա ծրագրերի առնչությամբ Մինելլին ասում է. «Նախկին կյանքին վերջ է տրված: Երբ ես առողջ եմ, ի զորու եմ անել ամեն ինչ»:

ԱՐՓԻՆԵ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐԱԳ, ԲԱՐՁՐ, ՈՒԺԵՂ

Ատլանտայի օլիմպիականը՝ թվերով

Atlanta 1996

Ուղիղ 100 տարի առաջ, Աթենքում հիմք դրվեց ժամանակակից օլիմպիական խաղերին: Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերի բացման հանդիսավոր արարողությանը, որը տեղի է ունենալու հուլիսի 19-ին, մնացել է հենց 100 օր: Ինչպես տեղեկացնում է Նոյյան ստար գործակալությունը, օլիմպիական խաղերին կմասնակցեն 197 երկրների 10700 մարզիկ-մարզուհիներ, որոնցից 3379-ը գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներ: Մրցումները կլուսաբանեն 15000 լրագրողներ: Փաստորեն վերջիններս թիվը 1,5 անգամ ավելին կլինի, քան մարզիկ-մարզուհիներինը: Օլիմպիական խաղերը կսպասարկեն 42500 կամավորներ: Վերահսկողների թվում կլինեն հովանավորների 12916 ներկայացուցիչներ: Կարգ ու կանոնին կհետեւեն 5000 ոստիկաններ: Կխաղարկվի 604 ոսկե մեդալ, որոնցից յուրաքանչյուրի քաշը կլինի 6 գրամ: Կխաղարկվեն նաեւ 604 արծաթե եւ 630 բրոնզե մեդալներ: Ամենաշատ ոսկե մեդալները՝ 44, կտրվեն մարմնամարզիկներին: Լողորդները կխաղարկեն 38 ոսկե մեդալ: Օլիմպիական խաղերի համար արդեն բաշխվել է 11 միլիոն տոմս: Ատլանտայի օլիմպիական մարզադաշտը կտեղավորի 83100 մարդ: Խաղերի ժամանակ 39,6 մետր

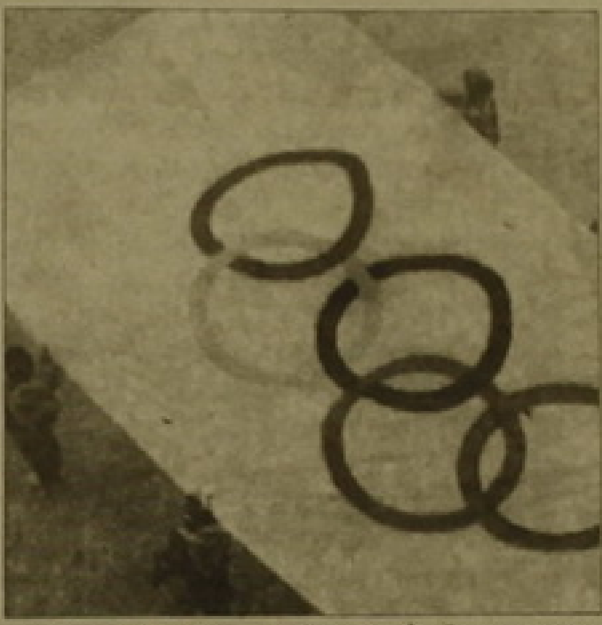

բարձրության վրա օլիմպիական մարզադաշտում կվառվի օլիմպիական կրակը:

ՄՈՍԿՎԱ

Սարգիս Հովհաննիսյանի թիմը կիսաեզրափակիչում

Ռուսաստանի փոխչեմպիոն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը» շատ անհաջող սկսեց ներքական առաջնությունը: Թիմը 6 հանդիպումներում ոչ միայն հաղթանակ չտարավ (2 պարտություն, 4 ոչ ոքի), այլեւ ոչ մի գնդակ չխփեց: Մյուս կողմից «Լոկոմոտիվը» այդ հանդիպումներում բաց էր թողել ընդամենը 3 գնդակ, որը վկայում է թիմի հուսալի պաշտպանության մասին եւ որտեղ խաղում է Հայաստանի հավաքականի անդամ Սարգիս Հովհաննիսյանը: Վերջապես «Լոկոմոտիվը» կարողացավ ճեղքել անհաջողությունների շղթան: Գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակչում երկարողայիններում 1-0 հաշվով հաղթեցին Կամիշինի «Տեքստիլշչիկին» եւ առաջինը կիսաեզրափակչի ուղեգիր ձեռք բերեցին: Գոլի հեղինակ դարձավ Կոսոլապովը: Հերթական անգամ իրեն լավ դրսեւորեց Սարգիս Հովհաննիսյանը: Հաջորդ փուլում «Լոկոմոտիվը» մրցելու է «Դինամո» (Մոսկ-

վա)-«Անժի» (Մախաչկալա) զույգի հաղթողի հետ, որն իր հարաբերությունները պարզելու է այսօր: Երեկ մրցեցին Մոսկվայի «Սպարտակն» ու Նաբերեժնի Չելնի քաղաքի «Կամազը»: Քառորդ եզրափակիչ վերջին զույգը կազմելու են ԲԿՄԱ-ն ու Վոլգոգրադի «Ռոտորը»:

ԽՄԲԱՆԿԱՐ

Ռոյթերը պայմանագիրը երկարաձգեց

29-ամյա Ստեֆան Ռոյթերը, որը 49 անգամ հանդես է եկել Գերմանիայի հավաքականի կազմում, իր պայմանագիրը երկրի չեմպիոն Դորտմունդի «Բորուսիայի» հետ երկարաձգեց մինչեւ 2000 թ. հունիսի 30-ը: Մյունխենի «Բավարիան» նույնպես ուզում էր պայմանագիր կնքել՝ տաղանդավոր այս ֆուտբոլիստի հետ:

Բյոռն Բորգի անվան փողոց

Շվեդացի 40-ամյա թենիսիստ Բյոռն Բորգը կենդանության օրոք պետք է ունենա իր անվամբ փողոց: Խնդիրը շատ պարզ է: Շատերը համաձայն են, որ Սյոդերտալյե քաղաքում, որտեղ ծնվել է Ուիմբլդոնի մրցաշարերի քառակի հաղթողը, փողոցներից մեկը կոչվի Բյոռն Բորգի անունով: Բայց կան նաեւ հակառակորդներ, որոնք պնդում են, թե դա անդաստիվ բան է, քանի որ անվանի թենիսիստը հօկայական պարտքեր ունի:

ԳԵՂԱՍԱՀՔ

Անիսիմովա-Պեյզեր զարմանալի զույգը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Վալանս, Ֆրանսիա

Աղջիկը Մոսկվայից է, տղան՝ Լիոնից: Նրանք 3 տարի է, ինչ պարում են միասին: Ծագումով ֆրանսիացի Գվենդալ Պեյզերը 20 տարեկան է: Մարինա Անիսիմովան նույնպես ծնվել է 20 տարի առաջ: Գեղասահքի այս զույգը էդմոնտոնում տեղի ունեցած աշխարհի վերջին առաջնությունում ուզում էր տիրել ոսկե մեդալին, սակայն՝ դա չհաջողվեց: Նրանք ստիպված պետք է սպասեն Նագանոյի (Ճապոնիա) ձմեռային օլիմպիական խաղերին: Գվենդալ Պեյզերը շուտ սկսեց տարվել գեղասահքով եւ փայլուն ուսում ստանալուց հետո, ամբողջովին նետվեց այս ասպարեզը: Մարինա Անիսիմովան նույնպես շուտ սկսեց պարապել գեղասահքով: Նրա հայրը հոկեյիստ էր եւ ԽՍՀՄ հավաքականի կազմում դարձել է օլիմպիական չեմպիոն: Մայրը գեղասահորդուհի էր եւ Սապորոյի ձմեռային օլիմպիական խաղերում պարային զույգերի մրցությունում գրավել է 6-րդ տեղը: Ծնվելով մարզական ընտանիքում Մարինան չէր կարող չկապվել սպորտի հետ: Խորհրդային Միության փլուզումից հետո, ինչպես շատ մարզիկներ, որոնք օտարության մեկնեցին, Մարինա Անիսիմովան գնաց Լիոն, որտեղ էլ գտավ Գվենդալ Պեյզերին: Ծնվեց գեղասահքի մի նոր զույգ: Քաջալերվելով Ֆրանսիայի ֆեդերացիայի մեծ գումարներով եւ մարզական սարքավորումների հարմարավետությամբ՝ Մարինան եւ Գվենդալն սկսեցին իրենց համար մարզումները: Նրանք օրական պարապում էին 5 ժամ: Շատերին հետաքրքրում էր, թե այս զույգը կլինի՞ նույնպես իրական զույգ

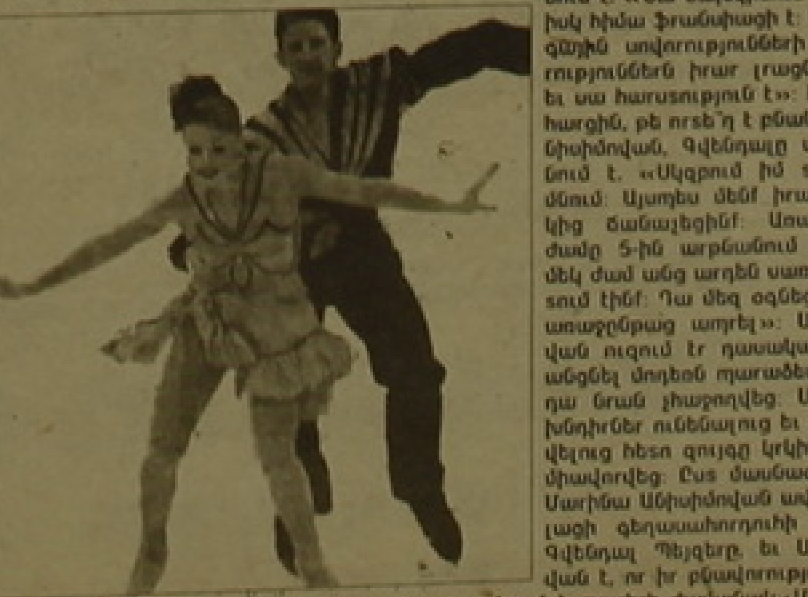

է: «Պարտադրումներից հետո ամեն մեկը գնում է իր գործերի եւ անձնական հանգույցների ետեւից», ասում է Գվենդալը: Այն հարցին, թե սովորությունների տարբերությունն արդյոք չի՞ խանգարում իրար, Գվենդալը պատասխանում է. «Նա նախկինում ռուս էր, իսկ հիմա ֆրանսիացի է: Մեր ազգային սովորությունների տարբերություններն իրար լրացնում են, եւ սա հարստություն է»: Իսկ այն հարցին, թե որտե՞ղ է բնակվում Անիսիմովան, Գվենդալը ավելացնում է. «Սկզբում իմ տանն էր մնում: Այսպես մենք իրար մոտիկից ճանաչեցինք: Առավոտյան ժամը 5-ին արթնանում էինք եւ մեկ ժամ անց արդեն սառցադաշտում էինք: Դա մեզ օգնեց կտրուկ առաջընթաց ապրել»: Անիսիմովան ուզում էր դասական ոճից անցնել մոդեռն պարաձեւի, բայց դա նրան չհաջողվեց: Մի քանի խնդիրներ ունենալուց եւ բաժանվելուց հետո զույգը կրկին վերամիավորվեց: Ըստ մասնագետների, Մարինա Անիսիմովան ավելի խելացի գեղասահորդուհի է, քան Գվենդալ Պեյզերը, եւ Անիսիմովան է, որ իր ընկալունակությամբ հեռանում է պարերի ժամանակ: Մարինան եւ Գվենդալը չսիրահարվեցին իրար: Սակայն, փոխարենը ողջ Ֆրանսիան սիրահարվեց այս զույգին:

ՇԱԽՄԱՏ

Գասպարովը Կասպարովին կհաղթի, եթե մեկնի Իրաք

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեպարտամենտը հայտարարել է, որ եթե գրոսմայստեր Գարրի Կասպարովը մեկնի Իրաք, Անգլիայի Կարոլի հետ ՖԻԴԵ-ի վարկածով շախմատի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մրցախաղին, ապա նրան սպառնում է 12 տարվա ազատազրկում եւ 1 միլիոն դոլարի տուգանք: Ավելորդ չէ նշել, որ մինչ այդ Գասպարի հայրը Ռուսաստ Կասպարովին, հայտարարել էր, թե ինքը եւ որդին ամենեւին մտադիր չեն խախտել այն երկրի օրենքները, որտեղ իրենք ապրում են: Ընդհանրապես այս առթիվ խորամանկ տեղեկատվություններ են եղել: Այսպես, ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը դեռեւս մեկ ամիս առաջ ասել էր, թե խոշոր գումարներ կտրվեն Կասպարովին, որ նա հանդես գա Բաղդադում, իսկ Գասպարի հայրը ինքը Փարիզում հայտարարել է, որ երբ անհրաժեշտ լինի, իրենք կհեռանան Ամերիկայից: Համենայն դեպս, շախմատային աշխարհում կրկին խառնաշփոթ իրավիճակ է ստեղծվել, եւ դժվար է ասել, թե հանգուցալուծումն ինչպիսին կլինի:

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես ծնվեց կարատեն

Բուդհիդարմա անունով մի բուդդայական (հնդկական կրոնի կղերական), որը եկել էր Հնդկաստանից, 6-րդ դարում Չինաստան բերեց կարատեն: Այս մարզաձեւը 10 դար մոռացության էր տրված: Միայն 16-րդ դարում կենտրոն անվան տակ նորից երեւան եկավ կարատեն՝ իբրեւ Չինաստանի ծովեզերում գող նավաստիների դեմ պաշտպանական մի կռվաձեւ: Չինաստան-Ճապոնիա հարաբերությունների ընդլայնմամբ այս մարզաձեւը հայտնվեց Օկինավայում: Ճապոնիայում կարատեն փոքր-ինչ նոր տեսք ստացավ եւ գեղեցկապես տարածվեց ամբողջ երկրով մեկ:

Առաջին անգամ այս մարզաձեւի մասին համարձակվեց գրել Գիչին Ֆունակոշի անունով մեկը: Նա է, որ սկեց կարատեի բացատրությունը, ասելով կարա (մերկ), դե (ձեռք) նշանակում է մերկ ձեռքով կռիվ: Այս բառին նա ավելացրեց նաեւ դո, որը ճապոներեն նշանակում է ճանապարհ: 20-րդ դարում վերջապես կարատեն պաշտոնապես ճանաչվեց միջազգային մարզաձեւ:

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Առատաձեռն սաուդցին ուզում է իր որդուն տեսնել հավաքականում

Երբ պատմությունը տարեվերջին լինեն, ապա վստահաբար նրան Չեմպիոնի տեղը կգնեին: Բայց խոսքը վերաբերում է սաուդցի մի միլիարդատերի: Անգլիայի հարավում գտնվող փոքրիկ մի քաղաքի ֆուտբոլային համեստ թիմը (ոչ պրոֆեսիոնալ) ֆինանսական մեծ խնդիրներ ուներ: Այս թիմի կազմում խաղում էր 14-ամյա սաուդցի մի պատանի: Նրա հայրը՝ սաուդցի բիզնեսմեն, միլիարդատեր Սալեհ Ալ Այզամին, որը նախկին պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստ էր, ծանոթացած այս խնդրով, եկավ օգնելու «Ֆավերշամ թաուն» թիմին՝ մարելով 250 հազար ֆունտ ստեռլինգի նրա պարտքերը:

Քարտեր, որոնք ծնվել էին մարզադաշտի վերանորոգման պատճառով: Սաուդցի միլիարդատերը, պաշտպանելով իր առատաձեռնությունը, ասաց, որ երազում է իր որդուն մի օր տեսնել Սաուդյան Արաբիայի հավաքականում: Երազանք, որը կարող է մի օր իրականություն դառնալ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Թրքաթիվը բարձրացնում է թիմի մարտունակությունը

Իսպանական ֆուտբոլը հազվեն է բարձ օդով: Եւ սա ասված է նաեւ բառի ուղղակի իմաստով:

Իսպանիայի ֆուտբոլային առաջնությունը գլխավորող Մադրիդի «Ատլետիկոյի» խաղացողներին յուրաքանչյուր խաղի ընդմիջմանը հնարավորություն է տրվում 10 րոպե շնչել թթվածնային շշի պարունակությունը: Թիմի բժիշկ Խոսե Մարիա Վիլյարը համաձայն է, որ այս միջոցով խաղացողները արագ ըմբռնում են առաջին խաղակեսի հոգնածությունը եւ բարձր տրամադրությամբ վերսկսում երկրորդ խաղակեսը: Լաբորատոր ուսումնասիրություններով պարզված է, որ թթվածնի եւ սովորական օդի խառնուրդը բարերար ազդեցություն է թողնում մարմնի ֆիզիկական վիճակի վրա: Բժիշկը հայտնում է, որ նախքան այս նոր միջոցի կիրառումը, ֆուտբոլիստները ենթարկվել են անհատական փորձարկումների, կանխելու համար ծնառավոր որոշ ալերգիկ հետեւանքներ:

«Էլ Պայիս» թերթը գրում է, թե «Ատլետիկոն» իր մարզադաշտի հանդերձարաններում արդեն տեղադրել է համապատասխան սարքավորումներ թթվածին շնչելու համար: Թիմը մտադիր է սարքերն օգտագործել նաեւ յուրաքանչյուր խաղերում: Թերթը հայտնում է նաեւ, որ այս միջոցն առաջին անգամ օգտագործել են Բուդապեշտի «Հոնվեդի» ֆուտբոլիստները 1953 թվականին, երբ հիվ որի թիմն արգենտինացի մարզիչ Ալեխանդրո Սկոպելլիի գլխավորությամբ դարձել է Իսպանիայի առաջնության հաղթող:

«Ատլետիկոյի» մարզչական անձնակազմը, որը լավագույններից մեկն է համարվում եվրոպական ֆուտբոլում, խաղացողների ֆիզիկական վիճակը բարելավելու այս եղանակը ընդօրինակել է տարբեր այլ ձեւերից: Այն արդեն կիրառվել էր, մասնավորապես, լողում եւ ամերիկյան ֆուտբոլում:

Բաժինը վարում է
ԱՐԹՈՒՐ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

PLANT A TREE, MAKE A WISH !!!

"Hayantar" State Forest Service of Armenia presents its compliments to the UN/DPI and invites to participate in TREE-PLANTING EVENT on Saturday, April 13, 1996, 10 a.m. to be organized in Armavir region

(Sardarapat Battle Field Historical Monument).

THE TREES WILL BE PROVIDED FROM FOREST SERVICE NURSERIES

We are looking forward to your active participation.

FOR ADDITIONAL INFORMATION PLEASE CONTACT "HAYANTAR"

TEL: 53 07 52

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 150 քմ ընդհանուր տարածքով, բնակելի մակերեսը՝ 65 քմ: Ունի ծեղնահարկ, մակերեսը՝ 50 քմ: Բնակարանը գտնվում է Աջափնյակում, Հանրապետական հիվանդանոցի մոտակայքում:

Հասցեն՝ Մարգարյան 23, 1 մուտք, 4-րդ հարկ, բնակարան 15:
Հեռ. 581841 (ժամը 15-20-ը) կամ 342586:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

Եռան գծով սեփականաշնորհված խանութ՝ 120 քմ:
Հասցեն՝ Դավիթ Բեկի փող. Հեռախոսներ՝
53-17-73, 53-10-17:

Ազգ

օրաթերթի համակարգչային ծառայությանը կարող եք դիմել

Գովազդների
Բրոշյուրների
Լոգոտիպերի
Անցաթղթերի
Կնիքների
Բլանկների
Հրավիրատոմսերի
Ֆիրմային ոճի
Օրացույցների
Այցետոմսերի
Բուկլետների
Գրքերի
ձևավորում

Հասցեն՝ Երևան, Հանրապետության 47
հեռ. 581841

Աշխատանքները կկատարվեն Apple Macintosh, LaserMaster 1200 համակարգով

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԼԵԶՈՒ ԾՐԱԳԻՐ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԳՐԻ ՇՆՈՐՀՈՒՄՈՎ
1996-1997

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը ընդունում է դիմումներ 1996-1997 թթ. «Անգլերենի դասավանդումը որպես երկրորդ լեզու» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն մասնագիտությունների գծով և ներկայումս դասավանդեն դպրոցում կամ ԲՈՒՀ-ում:

Ընդունվելու համար անհրաժեշտ պայմաններից է դիպլոմի ընդհանուր գնահատականների 4.0 և բարձր միջին ցուցանիշը:

Դիմորդները պետք է գերազանց տիրապետեն անգլերեն լեզվին: Պահանջվում է ունենալ վերջերս հանձնած TOEFL քննության 575 կամ բարձր միավորներ, կամ 1996 թ. մայիսի 3-ին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող անգլերեն լեզվի քննությունից ստանալ բարձր միավորներ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն

1. Դիպլոմի և ներդիրի բնագիր օրինակներ իրենց պատճեններով:
2. Երեք երաշխավորագիր նամակ:
3. Տեղում լրացնեն դիմում և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 26-ն է:

Ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է կրթության և գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո 18 ամիս Հայաստանում մնալու և աշխատելու մասին պայմանագիր:

Վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիմորդների նախորդ ուսումնական տվյալների և անգլերեն լեզվի քննության արդյունքների հիման վրա: Ծրագրի տևողությունը երեք ուսումնական քառորդ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀԱՀ Ընդունելության գրասենյակ: Հասցե՝ Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 1 հարկ, 19 սենյակ, հեռ. 2710-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի հանդուրժում

ԱՅԱՔՍ

ֆիրման ԱՊՐԻԼԻ 27-ից երկու շաբաթը մեկ անգամ կազմակերպում է կանոնավոր ուղիղ չվերթ

Կ Ի Պ Ր Ո Ս

Ֆիրման առաջարկում է տուրիստական ուղևորություն և հանգիստ

ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ (ԿԻՊՐՈՍ)

Ուղևորության տևողությունը 7 և 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի տեսարժան վայրերով:

ՊՌՈՒՇԿԻՆԻ 43Բ 531573

ԶԳՈՒՇԱՑԵՔ
դիֆթերիայի վարակ կա

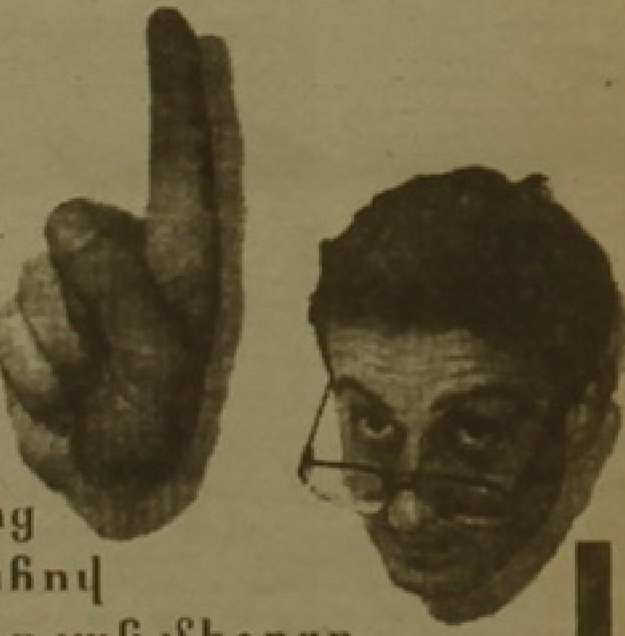

Այդ վարակից միակ և ապահով պաշտպանության միջոցը

ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆ Է

Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանի հանրապետության ողջ բնակչությանը (բոլոր փարիքային խմբերին) առաջարկվում է պատվաստվել դիֆթերիայի դեմ:

Դիմեք Ձեր տեղամասային պոլիկլինիկաները,

որոնք USAID կազմակերպության աջակցությամբ ապահովված են պատվաստանյութով և միանվագ ներարկիչներով:

ԻՆՉՈՒ ՊԱՏՎԱՍՏՎԵԼ ՎԱՂԸ, ԵԹԵ ԿԱՐԵԼԻ Է ԱՅՍՕՐ:

«ԱՐԱՅ» - JVC-ի Պաշտոնական Ներկայացուցիչ

1 տարվա երաշխիք JVC մակնիշակիր բոլոր ապրանքներին

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* և *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 2081 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 10. 04. 1996 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@